

Norrback Teija, Yli-Jylhä Tanja

ELÄIN MATKUSTAJANA

Opas lemmikin kanssa matkustavalle Euroopan Unionin sisällä

Opinnäytetyö
Kajaanin ammattikorkeakoulu
Matkailu-, ravitsemus- ja talousala
Matkailun koulutusohjelma
Syksy 2007

**Kajaanin
ammattikorkeakoulu**

OPINNÄYTETYÖ TIIVISTELMÄ

Koulutusala Matkailu-, ravitsemus- ja talousala	Koulutusohjelma Restonomi, matkailun koulutusohjelma
Tekijät Norrback Teija, Yli-Jylhä Tanja	
Työn nimi Eläin matkustajana Opas lemmikin kanssa matkustavalle Euroopan Unionin sisällä	
Vaihtoehtoiset ammattiopinnot	Ohjaaja Pietarinen Mika
	Toimeksiantaja
Aika Syksy 2007	Sivumäärä ja liitteet 32+42
<p>Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää miten lemmikin (kissa ja koira) kanssa matkustetaan Euroopan Unionin sisällä. Tavoitteena on rakentaa opas, josta lukija saa monipuolista tietoa lemmikin matkustusmahdollisuuksista. Oppaan tarkoituksena on koota kaikki nykyaikainen tieto aiheesta yhdeksi kokonaisuudeksi ja helppolukuiseksi paketiksi, joka sisältää tärkeimmät ohjeet lemmikin kanssa matkustavalle. Tutkimuksessa pyritään selvittämään miten lemmikin kanssa on mahdollista matkustaa eri kulkuvälineillä ottaen huomioon nykyajan lainsäädännön ja lemmikkien kuljetuksia koskevat määräykset. Lisäksi selvitetään millaisia etukäteissuunnitelmia ja valmisteluja matkaa varten tarvitaan sekä mitä pitää huolehtia matkan aikana.</p> <p>Opinnäytetyöllä ei ole erillistä toimeksiantajaa. Työ on toteutettu laadullisena tutkimuksena eli niin sanottuna kirjoituspöytätyönä. Tutkimusaineisto on koottu jo olemassa olevista aineistoista. Lähtienä on käytetty eri järjestöjen ja virastojen internet-sivustoja, painettua kirjallisuutta, lehtiartikkeleita, sähköpostihaastatteluja, asiantuntijoiden aineistoja sekä erilaisia säännöksiä ja määräyksiä. Teoriaosuus koostuu laadullisen tutkimuksen teoriasta sekä oppaan kirjoittamisen ohjeista.</p> <p>Lemmikkimatkailu on kasvanut paljon, ja lemmikki halutaan ottaa yhä useammin matkalle mukaan. Nykyään lemmikin kanssa on mahdollista matkustaa sujuvasti eri liikennevälineillä. Turvallisuus ja lemmikin hyvinvointi ovat etusijalla matkan aikana. Euroopan Unionin yhteisten mallien myötä EU-maiden välillä matkustaminen on helpottunut. EU:n yhtenäisistä malleista tärkein on lemmikkieläinpassi, joka on pakollinen kaikille kissoille ja koirille matkustettaessa rajojen yli. Maahantuonnin ja maasta viennin yhteydessä on aina selvitettävä voimassa olevat määräykset ja otettava yhteyttä matkakohdemaan viranomaisiin. Lemmikin kanssa matkustamisesta on tullut entistä säännellympää, ja sen myötä turvallisempaa sekä lemmikille että ihmiselle.</p>	
Kieli	suomi
Asiasanat	lemmikki, matkailu, lainsäädäntö, liikenneväline, lemmikkieläinpassi, tuonti, vienti, EU
Säilytyspaikka	☒ Kajaanin ammattikorkeakoulun Kaktus-tietokanta ☒ Kajaanin ammattikorkeakoulun kirjasto

School Tourism	Degree Programme Tourism
Authors Norrback Teija, Yli-Jylhä Tanja	
Title Four- Legged Tourists Traveling with Pet Animals in the European Union	
Optional Professional Studies	Instructor Pietarinen Mika
	Commissioned by
Date Autumn 2007	Total Number of Pages and Appendices 32+42
<p>The purpose of this thesis was to find out how to travel with a pet inside the European Union. Nowadays there are many things that must be taken care of when planning a trip with a pet. The main target of this paper is to give information, useful tips and advice which would help the traveler.</p> <p>The study was conducted as a qualitative examination. Information was gathered from literature and documents found in the internet. The documents consist of Finnish and English paper articles, regulations, veterinaries' statements and other experts' interviews. The theoretical part of the study consists of qualitative research and of the theory of "how to construct a guide."</p> <p>The product of this thesis is a guidebook for private travelers with pets. The booklet includes tips, advice and current information concerning the animals' well being, safety, secure traveling and regulations.</p> <p>Pet traveling has developed a lot in recent years. Nowadays it is easier to find information when planning a trip. The most important requirement when crossing the border is a pet passport, which is compulsory to all pet travelers in the EU. The purpose of this passport is to make traveling easier between EU-countries. The passport includes all the necessary information that is needed during the trip.</p>	
Language of Thesis	finnish
Keywords	pet, tourism, legislation, vehicle, pet passport, import, export, the European Union
Deposited at	☒ Kaktus Database at Kajaani University of Applied Sciences ☒ Library of Kajaani University of Applied Sciences

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 LEMMIKKIMATKAILUN KEHITTYMINEN	2
2.1 Tiedonsaanti helpottunut	2
2.2 Maahantulovaatimukset kiristyneet	2
2.3 Eläinten hyvinvointi edelleen etusijalla	4
2.4 Lemmikkien matkustusmäärät kasvaneet	4
3 LEMMIKKI LIIKENNEVÄLINEISSÄ	5
3.1 Autossa	5
3.2 Linja-autossa	6
3.3 Junassa	6
3.4 Laivassa	7
3.5 Lentokoneessa	7
4 TUONTI- JA VIENTIMÄÄRÄYKSET	9
5 LEMMIKKIELÄINPASSI	10
5.1 Raivotautirokote	10
5.2 Raivotautivasta-ainetutkimus	11
5.3 Ekinokokkoosia koskevat vaatimukset Suomessa	11
6 TUNNISTUSMERKINTÄ	12
7 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS JA TARKOITUS	13
7.1 Laadullinen tutkimus	13
7.1.1 Kirjoituspöytä tutkimus	14
7.1.2 Tutkimusidea	14
7.1.3 Aineistonhankintamenetelmät	15
7.1.4 Tutkimusmateriaali	15
7.2 Tutkimuksen toteutus	17
7.3 Tutkimuksen tarkoitus	17

8 OPPAAN LAATIMINEN	19
8.1 Kirjoittaminen ajatteluprosessin osana	19
8.2 Tutkimuksen kulku	20
8.3 Aiheen valinta ja rajaaminen	21
8.4 Tutkimustehtävän ja -ongelman asettaminen	22
8.5 Valintojen tekeminen	23
8.6 Tiedon hankinta	24
8.7 Tutkimustiedon merkitys	24
8.8 Tiedon epäluotettavuus	25
9 POHDINTA	26
LÄHTEET	29
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Ihmisten matkustaminen on lisääntynyt huomattavasti vuosien saatossa. Vapaa-ajan lisääntymisessä ihmisillä on enemmän aikaa ja rahaa matkustaa. Lemmikkimatkailu on myös kasvussa. Lemmikkiä pidetään nykyään tavallisena perheenjäsenenä, joka halutaan mukaan matkalle. Euroopan Unionin perustamisen myötä matkustaminen lemmikin kanssa on helpottunut jäsenmaiden välillä. Yhtenäisten mallien käyttöönotto on tehnyt maiden välillä liikkumisen vaivattommaksi. Esimerkkinä voidaan mainita lemmikkieläinpassi, jonka malli on yhtenäinen kaikissa EU:n jäsenmaissa.

Nykypäivänä myös matkustusmukavuus on parantunut tuntuvasti. Myös lemmikkien matkustusmukavuuteen kiinnitetään entistä enemmän huomiota. Avainasemaan ovat nousseet lemmikin hyvinvointi ja turvallisuus matkan aikana. Opinnäytetyö koskee yksityismatkailijaa, joka matkustaa kissan tai koiran kanssa EU:n sisällä.

Opinnäytetyö sisältää lyhyen johdatuksen lemmikkimatkailun historiaan ja kehitykseen 1990-luvulta 2000-luvulle. Työssä kerrotaan, miten lemmikin kanssa matkustetaan eri liikennevälineillä, ja millaisia eri palveluja liikenneyhtiöt tarjoavat. Lisäksi selvitetään millaisia etukäteisvalmisteluja tarvitaan ennen matkaa, ja mitä pitää huolehtia matkan aikana. Työssä perehdytään myös määräyksiin ja säännöksiin, jotka koskevat matkailua EU-maiden välillä.

Opinnäytetyömme varsinainen tuotos on konkreettinen opas kissan ja koiran kanssa EU:n sisällä matkustavalle. Oppaan tarkoituksena on ohjeistaa kaikkia lemmikin kanssa matkalle lähteviä, ja antaa valmiudet mahdollisimman onnistuneeseen matkaan. Työmme teoriaosuus koostuu laadullisesta tutkimuksesta ja oppaan kirjoittamisen ohjeista. Tutkimus on niin sanottu kirjoituspöytätyö, jossa tutkimusmateriaali kerätään jo valmiiksi olemassa olevista aineistoista. Varsinaista toimeksiantajaa työllämme ei ole, vaan teemme tutkimusta saadaksemme lisätietoa jo meitä entuudestaan kiinnostavasta aiheesta.

2 LEMMIKKIMATKAILUN KEHITYMINEN

2.1 Tiedonsaanti helpottunut

Matkan valmistelu on nykyään huomattavasti helpompaa kuin ennen. Tietoa saa monipuolisesti internetistä sekä eri virastojen kotisivuilta. Aikaisemmin 90-luvulla lemmikin kanssa matkalle lähtevää kehoitettiin selvittämään maahantulovaatimukset omalta eläinlääkäriltä, ja matkustuskohteen Suomessa sijaitsevasta suurlähetystöstä tai kaupallisesta edustustosta. Myös tarvittavat asiapaperit ja vaatimukset piti tilata postitse. (Axelson 1998, 44.) Nykyään tietoa saa parhaiten eläinlääkäriltä sekä kohdemaan lähetystöistä ja konsulaateista. Lisäksi internetistä löytyy paljon hyödyllistä tietoa, mikä helpottaa matkavalmisteluja suunnattomasti. (Matkailijan info 2007.)

2.2 Maahantulovaatimukset kiristyneet

Suomi kuului jo 90-luvulla niin sanottuihin karanteenittomiin maihin. Tällöin tulovaatimuksina olivat eläimen terveystodistus sekä voimassa olevat rokotukset. Joihinkin maihin tulo-vaatimuksena oli myös eläimen tunnistusmerkintä joko mikrosirulla tai tatuoinnilla. (Axelson 1998, 44.) Nykyään tunnistusmerkintä on aina pakollinen kissoille ja koirille rajojen yli matkustettaessa. Tatuointia on käytetty tunnistusmerkintänä jo pitkään. Tällä hetkellä tatuoinnin saa vielä tehdä, mutta eläinlääkärit suosittelevat helpompaa ja eläimelle laittovaiheessa kivuttomampaa mikrosirua. Tatuoinnin numerot myös muuttuvat ajan myötä epäselviksi ja näin ollen jopa käyttökelvottomiksi. Tatuoinnin käyttö tunnistusmerkintänä poistuu 3.7.2011, jonka jälkeen ainoastaan mikrosirumerkintä hyväksytään tunnistusmerkinnäksi. Tunnistusmerkinnän tekotapa muuttuu myös koko ajan eläinystävällisemmäksi. (Tunnistusmerkintä 2007.)

Rokotuksien piti olla 90-luvulla voimassa jo hyvissä ajoin. Maasta riippuen rokotus tuli ottaa 1-6 kuukautta ennen matkaa. Tuolloin monissa maissa rabiesrokotuksen voimassaoloaika oli vain vuoden. Esimerkiksi Suomessa kyseisen rokotteen voimassaoloaika on nykyään yli vuoden ikäisillä lemmikeillä kaksi vuotta. Ulkomailta Suomeen tullessa rabiesrokotus ei saanut olla yli vuoden vanha, ja rokote tuli olla annettu vähintään kuukausi ennen matkaa. (Axelson

1998, 44.) Nykyään rokote tulee antaa viimeistään 21 vuorokautta ennen maahantuontia. Tätä varoaikaa ei tarvita jos uusintarokotus on annettu eläimelle edellisen rokotteen voimassaoloaikana. Edellisen rokotuksen tulee olla merkittynä lemmikkieläinpassiin tai muuhun rokotustodistukseen. (Koirien, kissojen ja frettien tuonti EU-maista ja Norjasta Suomeen 2006b.)

Joihinkin maihin matkustettaessa eläin joutui niin kutsuttuun karanteeniin, joka kesti yleensä 3-6 kuukautta. Karanteenimaihin kuului 90-luvulla nykyisistä EU-maista muun muassa Englanti ja Irlanti. (Axelson 1998, 44.) Suomi on ollut virallisesti rabiesvapaa maa jo vuodesta 1991 lähtien. Kyseisen vuoden jälkeen suomalaisissa eläimissä ei ole esiintynyt raivotautia. Eläinten rokottaminen on tärkein tapa ehkäistä rabiasta, jota esiintyy edelleen yleisesti Suomen lähialueilla. (Eviran tiedote 2007.) EU:n alueella 3.7.2004 lähtien ovat tulleet voimaan uudet lemmikkieläinten maahantuonti ja – vientisäännökset. Määräykset ovat tiukentuneet ja eläinten kanssa matkustaminen on entistä säännellympää. (Lemmikkieläimen tuonti ja vienti 2007.) Tarkemmat tiedot uusista maahantuonti- ja vientisäännöksistä löytyvät oppaasta.

Matkakohdemaiden vaatimukset vaihtelevat ja vientisäännösten lisäksi muun muassa Ruotsi, Britannia, Irlanti ja Malta vaativat saapuvilta lemmikeiltä myös raivotautivasta-ainetestin. Tämä sen vuoksi, koska näissä maissa ei ole pitkään aikaan ollut raivotautia (Hämäläinen 2006). Lisäksi ulkomaille mentäessä lemmikillä on oltava tuontilupa kyseiseen maahan (Matkailijan info 2007). Maa- ja metsätalousministeriön nykyisten säännösten mukaan, jos lemmikkieläinpassissa olevat tiedot ovat puutteelliset, tulliviranomainen ei voi sallia maahantuontia. Tällöin hänen on määrättävä eläin lähetettäväksi maa- ja metsätalousministeriön hyväksymään karanteeniin, maahantuojan kustannuksella. Jos maahantuontiasiakirjoista puuttuu merkintä raivotautirokotuksesta, eläimen maahantuontia ei sallita ja eläin palautetaan lähtöpaikkaansa välittömästi. Jos palauttaminen ei ole mahdollista, eläin on lopetettava eläinlääkärin valvonnassa. (Koirien ja kissojen tuonti Virosta Suomeen 2007.)

Määräyksiä ei tule unohtaa myös palattaessa takaisin kotimaahan. Suomeen palaamiseen liittyvät säännökset riippuvat siitä missä maassa on käyty. Vähintään samojen vaatimusten on täyttyttävä lähtiessä kuin palatessakin. Tullitarkastaja Sami Surakan mukaan, jos vaadituista asiakirjoista puuttuu jotain, tulliviranomaiset joutuvat hälyttämään eläinlääkärin paikalle. Tässä tapauksessa eläimen omistaja itse maksaa syntyvät kulut. Jos eläintä ei voida päästää maahan, tapaus on ongelmallinen, sillä Suomessa ei ole yhtään hyväksyttyä karanteenitilaa. (Hämäläinen 2006.)

2.3 Eläinten hyvinvointi edelleen etusijalla

Matkalle lähtevän lemmikin hyvinvointi on yhtä tärkeää kuin ennenkin. Tänä päivänä tärkeä osa matkan valmistelua on eläinlääkärillä käynti, jolla varmistetaan että eläin on matkustus-kuntoinen. Lisäksi täytetään tarvittavat asiakirjat ja todistukset. Kissan ruokkiminen tuli lopettaa noin kuusi tuntia ennen matkaa, kun kyseessä oli lentomatka tai pitkä junamatka. Jos lemmikki voi helposti pahoin, sille ei suositeltu annettavaksi vettä kahteen tuntiin ennen matkaa. (Axelson 1998, 44–47.) Nykyinen ruokintasuositus on, ettei eläintä kannata ruokkia pariin tuntiin ennen matkaa (Hovi 2007a). Lemmikeistä on tullut ihmisille entistä tärkeämpiä ja niiden hyvinvoinnista välitetään paljon. Eläintä arvostetaan ihmisen kumppanina, ja vaatimukset lemmikkien oikeasta käsittelystä sekä kohtelusta ovat nousseet. Eläinten hyvinvointia valvotaan tehokkaasti ja epäkohtiin puututaan nopeasti. (Eläimet ja terveys 2006.)

2.4 Lemmikkien matkustusmäärät kasvaneet

Pelkästään Finnairilla kuljetettiin 90-luvulla vuosittain noin 10 000 lemmikkiä. Kun matkustettiin lemmikin kanssa lentäen, suosittiin eläimen laittamista omistajan kanssa matkustamoon. Vuonna 1997 Finnairin lennoilla matkustamossa matkusti vajaat 7 000 lemmikkiä, kun taas matkatavaratilassa matkustavien lemmikkien määrä oli vain vajaat 2 000. (Axelson 62, 1998.) Lemmikkien kuljetusmäärät ovat kasvaneet huomattavasti 2000-luvulla, ja ne kasvavat edelleen nopeasti (Siivola 2007).

3 LEMMIKKI LIIKENNEVÄLINEISSÄ

3.1 Autossa

Kissa kannattaa ottaa mukaan automatkalle jo pienestä pitäen, sillä aikuista kissaa on vaikeampi totuttaa uusiin asioihin (Spadafori 2000, 256). Myös koira on kissan tavoin opetettava autoilemaan jo pienenä (Ojala & Jaakonsaari 1999, 333). Matkan aikana on tärkeää huolehtia kissan ja koiran terveydestä ja hyvinvoinnista. Ennen pidempää matkaa sekä kissa että koira on hyvä käyttää eläinlääkärillä tarkastuttamassa sen terveydentila. (Pohjola-Stenroos 2007; Koiran kanssa matkustaminen 2006.) Autossa on oltava riittävä ilmanvaihto, ja eläimen on saatava tarpeeksi nestettä. Matkan aikana on myös huolehdittava tauoista, jotta eläin saa jaloitella ja tehdä tarpeensa. (Koiran kanssa matkustaminen 2006; Spadafori 2000, 263–264.) Eläintä ei saa jättää yksin autoon pitkäksi aikaa, sillä lämpötila nousee hetkessä eläimelle hengenvaaralliseksi. Raolleen jätetyt ikkunat eivät riitä pitämään lämpötilaa riittävän alhaalla. (Lemmikkiä ei pidä jättää kuumaan autoon 2002; Spadafori 2000, 263–264.)

Jos lemmikki kärsii matkapahoinvoinnista, sitä ei kannata ruokkia tuntia ennen matkaa. Ajo-tyyli voi myös vaikuttaa lemmikin pahoinvointiin. Kuljettajan kannattaa ajaa mahdollisimman tasaisesti, ja välttää nopeita kiihdytyksiä sekä äkkijarrutuksia. (Koiran kanssa matkustaminen 2006.) Eläimet tulee sijoittaa autossa siten, ettei niistä aiheudu vaaraa muille matkustajille tai eläimelle itselleen. Ajoturvallisuutta ei pidä missään vaiheessa riskeerata. (Ojala & Jaakonsaari 1999, 333.) Eläinsuojelulakiin pohjautuvan eläinsuojeluasetuksen mukaan koiran on aina oltava autossa kiinnitykettynä, eikä sitä saa kuljettaa auton umpinaisessa tavaratilassa (Axelson 65–66, 1998). Aina onnettomuudelta ei voida kuitenkaan välttyä. Tämän vuoksi on erittäin tärkeää pitää autossa mukana standardin mukaisesti hyväksytty ensiapulaukku. (Axelson 64, 1998.)

3.2 Linja-autossa

Kissa ja koira voivat matkata myös linja-autossa. Mikäli bussissa on tilaa, lemmikki voi matkustaa omistajansa kanssa, tämän vastuulla. Tämä linja-autoliiton suositus koskee vain tavallisia ja vaarattomia lemmikkejä. (Kysymyksiä ja vastauksia matkustamisesta 2007.) Lemmikkiä ei voida yleensä laittaa matkustamaan linja-autossa yksin, vaan sillä tulisi olla mukanaan saattaja (Ruotsalainen 2001). Lemmikkimaksu linja-autossa on aina yrityskohtainen, joten eri bussiyhtiöt voivat veloittaa matkasta eri hinnan. Maksun suuruuden voi selvittää etukäteen suoraan bussiyrityksiltä. (Kysymyksiä ja vastauksia matkustamisesta 2007; Hovi 2007.)

3.3 Junassa

Lemmikki voi matkustaa junassa vain yhdessä omistajansa kanssa. Paikkoja lemmikin kanssa matkustavalle löytyy jokaisesta junasta. Lemmikkivaunun tunnistaa vaunun kyljessä olevasta koiratunnuksesta. Opasteet löytyvät sekä vaunun sisä- että ulkopuolelta. (Mattila 2003; Ruotsalainen 2001; Lemmit/Näin matkustat junassa lemmikin kanssa 2007.) Pääsääntönä junassa matkustamiseen on, että lemmikki on rokotettu ja sisäsiisti. Lemmikistä veloitetaan kiinteä maksu, joka on 5 €/lemmikki. Kahdesta samassa kuljetuskopissa matkustavasta lemmikistä peritään vain yksi maksu. (Lemmit/Näin matkustat lemmikin kanssa junassa 2007.) Lemmikin kanssa matkustava on vastuussa siitä, että lemmikki ei häiritse muita kanssamatkustajia tai turmele junan sisustusta. Omistaja on korvausvastuullinen, jos jotain vahinkoja pääsee tapahtumaan. (Ojala & Jaakonsaari 1999, 333–334.)

3.4 Laivassa

Lemmikkieläimiä voi kuljettaa ainoastaan reittimatkoilla, joten niiden vieminen risteilylle on kokonaan kielletty (Ruotsalainen 2001; Lemmikkieläimet 2007). Poikkeuksena ovat opaskoirat. Lemmikin varaus on tehtävä oman matkavarauksen yhteydessä, ja siitä on tehtävä erillinen kuljetussopimus. Varausta tehtäessä on otettava huomioon, että lemmikkieläimiä otetaan kullekin reittivuorolle vain rajoitettu määrä. (Lemmikkieläimet 2007.) Käytännön ohjeet lemmikin kanssa matkaamisesta laivalla on saatavilla lähtöselvityksestä (Ruotsalainen 2001; Lemmikkieläimet 2007). Laivamatkalle lähdetessä on otettava huomioon, että viranomaisten edellyttämät asiakirjat ovat mukana ja niissä on tarvittavat tiedot eläimestä. Viranomaiset voivat käännä eläimen takaisin, mikäli asianomaiset asiakirjat eivät ole kunnossa. Tässä tapauksessa matkustaja vastaa itse syntyvistä kuluista. (Lemmikkieläimet 2007.) Kissalla ja koiralla on oltava mukana lemmikkieläinpassi kaikissa Suomen, Ruotsin ja Viron välisissä eläinkuljetuksissa. Eläinlääkäri myöntää lemmikille passin, josta löytyy EU- maiden välisiä kuljetuksia koskevat vaatimukset. (Hyvä tietää / Lemmikkieläimet 2007.)

3.5 Lentokoneessa

Kissoja ja koiria voidaan kuljettaa lentokoneessa kolmella eri tavalla; matkustamossa käsimatkatavarana, ruumassa tai rahtina. Kun lemmikki matkustaa käsimatkatavarana, varaus on tehtävä hyvissä ajoin oman lentovarauksen yhteydessä. Muutama päivä ennen lentoa on syytä varmistaa, että tehty varaus ei ole kadonnut. (Lummelampi 2005.) Mikäli lennolle on tulossa allerginen matkustaja, lemmikkiä ei voida yleensä ottaa matkustamoon. (Matkailijan info 2007.) Lemmikki tulee ruokkia ennen matkaa kevyesti, jottei se matkan aikana tekisi tarpeitaan kuljetuslaatikkoon. Vettä kannattaa varata säiliöön mukaan, mikäli kuljetus kestää yhteensä yli 12 tuntia. (Matkustusinfo / Lemmikkieläimet 2007.)

Jokaisella maalla on oma lainsäädäntö lemmikkien kuljetuksesta. Maakohtaisten rajoitusten lisäksi lemmikkien kuljetuksiin liittyy eläinsuojelullisia rajoituksia. Lisäksi kannattaa ottaa selvää maakohtaisista ikärajoituksista ja tarvittavista asiakirjoista, sekä ottaa yhteyttä maan viranomaisiin. (Matkustusinfo / Lemmikkieläimet 2007.) Eläinten lentokuljetuksesta määrää IATA (International Air Transport Association) eli kansainvälinen lentoliikenneliitto. IA-

TA:n määräykset sitovat kaikkia sen jäseninä toimivia lentoyhtiöitä. (Lummelampi 2005.) Jokaisella lentoyhtiöllä on myös omat käytäntönsä lemmikkien kuljettamisen suhteen (Eläinten kuljetus ja karanteenit 2006). Lentoyhtiöt voivat määräyksillään rajoittaa lemmikin kanssa matkustamista (Lummelampi 2005). Lentoyhtiöiden lisäksi lentoasemilla on omat määräyksensä lemmikkejä koskien (Erikoistavaroiden kuljettaminen / Eläinkuljetukset 2007).

Pienikokoinen lemmikki voidaan kuljettaa matkustamossa joko kuljetuslaatikossa tai kantokassissa, sijoitettuna edessä olevan penkin alle. Isot lemmikkieläimet kuljetetaan ruumassa, lämpimässä tilassa ja omassa kuljetuslaatikossaan. (Eläinten kuljetus ja karanteenit 2006.) Lentomatkustukseen käytettävistä kuljetuslaatikoista on olemassa omat mittasäännökset. Näillä säännöksillä taataan, että kuljetuslaatikko varmasti sopii sille tarkoitettuun paikkaan lentokoneessa. Yhdellä matkustajalla voi olla matkustamossa mukanaan ainoastaan yksi kuljetuslaatikko. (Matkustusinfo / Lemmikkieläimet 2007.) Lemmikki joutuu olemaan koko lentomatkan ajan kuljetuslaatikossaan, joten kannattaa ottaa huomioon lemmikin matkustusmukavuus. Laatikon on oltava tarpeeksi iso, jotta lemmikki pystyy kääntymään, makaamaan luonnollisesti sekä seisomaan selkä suorana. Laatikon on lisäksi oltava vahvatekoinen, jotta se on mahdollisimman turvallinen. Laatikossa on oltava ilma-aukot kolmella sivulla ja sen on oltava vedenpitävä. (Lummelampi 2005.)

Lemmikki on hyvä tarkistuttaa eläinlääkärillä ennen lentoa. Eläinlääkäri Päivi Kuisman mukaan lennolle ei kannata ottaa mukaan vanhaa, sydänsairasta tai tiineenä olevaa eläintä. Rauhoittavien lääkkeiden käyttö matkan aikana ei ole suositeltavaa, koska se voi olla eläimelle jopa vaarallista. (Hovi 2007b.) Samoin kuin ihmisten matkustamisesta myös lemmikkieläinten matkustamisesta peritään aina maksu. Poikkeuksena ovat opaskoirat. Kotimaassa lemmikin kuljetusmaksu on 27 € suunta, riippumatta siitä matkustaako eläin matkustamossa vai ruumassa. (Matkustusinfo / Lemmikkieläimet 2007.)

4 TUONTI- JA VIENTIMÄÄRÄYKSET

Lemmikkieläinten tuontiin liittyy paljon erilaisia määräyksiä ja säädöksiä (Eläinten tuonti 2006a). Tuonti- ja vientivaatimukset on otettava huomioon aina liikuttaessa rajojen yli (Tuontivaatimusten avulla ehkäistään eläintautien leviämistä 2006e). Matkalle lähettäessä tarkat tiedot tuonti- ja vientirajoituksista ja vaatimuksista voi selvittää kohdemaan suurlähetystöstä tai eläinlääkintäviranomaiselta (Lemmikkien muistilista / Lemmikkieläinten tuonti ja vienti 2007; Eläinten tuonti, vienti ja sisämarkkinakauppa 2006a). Ennen matkaa on etukäteen selvitettävä millaiset karanteeni- ja rokotusmääräykset matkakohteessa on voimassa (Eläinten kuljetus ja karanteenit 2006). Tärkeimmät tuontivaatimukset ovat lemmikkieläinpassi, tunnistemerkintä ja raivotautirokotus (Koirien, kissojen ja frettien vienti muihin EU-maihin 2006c).

Kissojen ja koirien tuontivaatimusten tärkeimpänä tarkoituksena on ehkäistä eläintautien leviämistä. On äärettömän tärkeää noudattaa näitä ehtoja, muun muassa raivotaudin eli rabieksen leviämisen välttämiseksi. (Tuontivaatimusten avulla ehkäistään eläintautien leviämistä 2006e.) Tuontimaa on myös yksi tärkeä kriteeri. Eri vaatimukset ovat voimassa kun eläintä tuodaan EU:n sisäisistä maista ja EU:n ulkopuolisista maista. Tuontivaatimuksiin vaikuttaa myös tuotava eläinlaji. (Eläinten tuonti, vienti ja sisämarkkinakauppa 2006a.)

Eläinten kuljetus on Suomen lain alaista toimintaa. Finlexin sivustolla on eduskunnan päätöksen mukainen laki eläinten kuljetuksesta sekä asetus eläinten kuljetuksesta. Tuonti ja vientivaatimuksista Suomessa vastaa Elintarviketurvallisuusvirasto Evira, jonka sivustolta löytyvät ohjeet koskien kissojen ja koirien tuontia ja vientiä EU-maissa.

Finlex: Laki eläinten kuljetuksesta 29.12.2006/1429

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20061429?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=el%C3%A4in>

Finlex: Asetus eläinten kuljetuksesta 28.6.1996/491

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19960491>

Evira: Kissojen ja koirien tuonti ja vienti

http://www.evira.fi/portal/fi/elaimet_ja_terveys/tuonti_ja_vienti/koirat_kissat_ja_fretit/

5 LEMMIKKIELÄINPASSI

Lemmikkieläinpassi otettiin käyttöön kaikissa EU-jäsenmaissa heinäkuussa 2004, ja sen malli on yhtenäinen (Mustille matkaan lemmikkieläinpassi 2007). Passi on pakollinen kaikille lemmikeille EU:n sisällä matkustettaessa. Passin tarkoituksena on helpottaa matkustamista, sillä siitä selviää kaikki tarvittavat vaatimukset joita kuljetukseen tarvitaan, eikä muita asiakirjoja näin ollen vaadita. Kotimaan sisällä matkustettaessa lemmikki ei välttämättä tarvitse passia lainkaan. (Lemmikkieläinpassi helpottaa eläinten kanssa matkustamista 2006d.)

Vain eläinlääkäri voi myöntää passin lemmikille (Lemmikkieläinpassi helpottaa eläinten kanssa matkustamista 2006d). Passissa on oltava kaikki eläimen tunnistusta koskevat tiedot (Lemmikkieläimen tuonti ja vienti 2004). Lemmikkieläinpassissa tulee olla eläinlääkärin myöntämä, voimassa oleva merkintä raivotautirokotuksesta ja ekinokokkoosilääkityksestä. Passissa on oltava tiedot muista rokotuksista ja mahdollisista punkkilääkityksistä. Lisäksi passissa tulee näkyä tiedot mahdollisesta raivotautivasta-ainemäärityksestä sekä tunnistetiedot eläimestä ja sen omistajasta. (Lemmikkieläinpassi helpottaa eläinten kanssa matkustamista 2006d; Häntä pystyyn 2007.) Lemmikki ei tarvitse erikseen lemmikkieläinpassia, jos sillä on voimassa oleva todistus, josta näkee raivotautirokotuksen voimassaolon ja muut tarvittavat vaatimukset. Tämä edellyttää, että todistus on annettu ennen 1.10.2004. Lemmikin mukana on oltava kuitenkin muut tarvittavat asiakirjat kuten todistus käsittelystä ekinokokkoosia vastaan. (Koirien, kissojen ja frettien vienti muihin EU-maihin 2006c.)

5.1 Raivotautirokote

Kansainvälisten säädösten mukaan lemmikki täytyy olla rokotettu raivotautia vastaan. Jotta eläimelle voidaan antaa rokote, sen tulee olla tunnistemerkitty. Eläinlääkäri merkitsee rokotuksen viimeisen voimassaolopäivän eläimen omaan lemmikkipassiin tai rokotustodistukseen. Rokotus täytyy antaa vähintään 21 päivää ennen matkustamista. Kaikki lemmikit on pääasiassa rokotettava. (Koirien, kissojen ja frettien tuonti EU-maista ja Norjasta Suomeen 2006b.) Raivotautirokotteen voimassaoloaika on Suomessa yhden vuoden, kun rokote on annettu alle vuoden ikäiselle lemmikille. Jos lemmikki on rokotteen anto hetkellä vähintään vuoden ikäinen, rokotteen voimassaoloaika on kaksi vuotta. (Rokotusmääräykset 2007.)

5.2 Raivotautivasta-ainetutkimus

Osa EU-maista vaatii tuontivaatimusten lisäksi raivotautivasta-ainetestin. Suurimmassa osassa EU-maita tätä tutkimusta ei kuitenkaan tarvita. Poikkeuksena ovat eläimet, jotka tuodaan EU-maasta, jossa raivotautiriski on suuri. Tällöin tutkimus on tehtävä aina ennen tuontia. Vasta-ainetutkimusta varten tarvittava verinäyte tulee ottaa vähintään kolme kuukautta ennen eläimen tuontia. Verinäytteen oton ja raivotautirokotuksen välissä tulee olla vähintään 30 vuorokautta. Lemmikkieläinpassi tulee olla aina eläimen mukana, jotta siitä voidaan tarkistaa merkinnät tehdystä vasta-ainetutkimuksesta. (Koirat, kissat, fretit ja hillerit 2006b.)

5.3 Ekinokokkoosia koskevat vaatimukset Suomessa

Lemmikillä on oltava todistus siitä, että asianmukainen annos ekinokkoosia estävää heisimatolääkettä on annettu 30 vuorokautta ennen eläimen saapumista Suomeen. Heisimatolääkitystä ei vaadita kaikissa EU-maissa. Lääkitystä ei vaadita Ruotsista, Yhdistyneistä Kuningaskunnista tai Irlannista suoraan tuotavilta kissoilta tai koirilta. (Koirat, kissat, fretit ja hillerit 2006b.) Heisimatolääkitystä ei vaadita myöskään alle kolmen kuukauden ikäisiltä lemmikeiltä. Lisäksi lääkitystä ei tarvita alle 24 tuntia kestäville ulkomaanmatkoilla. Lemmikki on siis tuotava takaisin Suomeen vuorokauden kuluessa. Eläinlääkäri tekee lemmikin eläinpassiin merkinnän ekinokokkoosilääkityksestä. (Koirien, kissojen ja frettien tuonti EU-maista ja Norjasta Suomeen 2006b.)

6 TUNNISTUSMERKINTÄ

Rajojen yli liikuttaessa lemmikkieläinten on oltava aina tunnistusmerkittyjä. Niillä täytyy olla joko selkeästi luettava tatuointi tai laitteella luettava mikrosiru. Raivotautirokotusta ei voida antaa ennen kuin eläin on tunnistusmerkitty. (Koirat, kissat, fretit ja hillerit 2006b.) Eläinlääkärit suosittelevat lemmikkien merkitsemistä mahdollisimman nuorena, sillä siitä on lemmikille etua koko elämän ajan (Terveystieteiden tutkimuskeskus / Tunnistusmerkintä 2007).

Mikrosiru asetetaan yleensä vasemman korvan taakse, mutta se voidaan laittaa myös niskaan tai kaulan sivuun (Säännöksiä / Eläinten tunnistetiedot 2007). Sirun asetus on toimenpiteenä helppo ja lähes kivuton. Mikrosirun avulla eläin on aina tunnistettavissa ja omistaja löydettävissä. (Terveystieteiden tutkimuskeskus / Tunnistusmerkintä 2007.) Eläimen tunnistetiedot merkitään siruun numerokoodein, ja tiedot löytyvät mikrosirunumeron perusteella. Lemmikille voidaan tehdä tunnistusmerkintä myös tatuoimalla, mutta nykyään se on harvinaisempaa. (Lemmikkien muistilista / Lemmikkieläinten tuonti ja vienti 2007).

Tunnistusmerkintää suositellaan laitettavaksi kaikille lemmikeille. Se on usein ainoa keino, jonka avulla kadonnut tai varastettu lemmikki voidaan palauttaa takaisin omistajalle. Voidaankin sanoa, että tunnistusmerkintä toimii lemmikin henkivakuutuksena. (Tunnistusmerkintä 2007.) Tunnistusmerkintä on pakollinen lemmikeille, jotka matkustavat ulkomaille. Tunnistusmerkinnän eläimelle voi asettaa joko eläinlääkäri tai Kennelliiton valtuuttama tunnistusmerkintäsiijä. (Westerlund 2007.) Tunnistusmerkintöjen hinnat vaihtelevat 40 € - 60 € eläinlääkäristä riippuen. Kissalle tunnistusmerkinnän laittaminen on hieman halvempaa kuin koiralle. (Oksanen 2007; Kekki 2007; Hinnasto / Perustoimenpiteet 2007.)

7 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS JA TARKOITUS

Tutkimuksen tekeminen koostuu sekä teoreettisesta pohdinnasta että käytännön toimista ja järjestelyistä. Tutkimusongelmaa valittaessa ja sitä rajattaessa joudutaan jo pohtimaan tutkimuksen toteuttamiseen liittyviä asioita. Jokaisella tutkimuksella on aina jokin päämäärä tai tarkoitus. Tarkoitus ohjaa koko tutkimusta, kun tehdään tutkimusstrategisia valintoja. Tutkimuksen tarkoitusta voidaan luonnehtia neljällä kuvailevalla sanalla; selittävä, kartoittava, ennustava, kuvaileva. Yhdellä tutkimuksella voi olla monia tarkoituksia, ja tarkoitus voi muuttaa muotoaan tutkimuksen edetessä. (Hirsijärvi ym. 2007, 133–134, 172.)

7.1 Laadullinen tutkimus

Yksi laadullisen tutkimuksen tärkeimmistä tekijöistä on havaintojen teoriapitoisuus. Tämä tarkoittaa sitä, että yksilön omat käsitykset, tutkimukselle annettavat merkitykset tai tutkimuksessa käytettävät välineet vaikuttavat tutkimuksen tulokseen. Toisin sanoen tutkimustulokset ovat riippuvaisia näistä asioista. (Sarajärvi & Tuomi 2002, 19.) Lähtökohtana kvalitatiivisessa eli laadullisessa tutkimuksessa on se, että siinä pyritään kuvailemaan mahdollisimman tarkasti todellista elämää. Tutkimusta tehdessä tulee ottaa huomioon, että todellisuutta ei voida jakaa mielivaltaisesti osiin. Tutkittavaa kohdetta pyritään tutkimaan ja kuvailemaan mahdollisimman monipuolisesti ja kokonaisvaltaisesti. Kvalitatiivisen tutkimuksen tarkoituksena on löytää uusia ulottuvuuksia tosiasioista, eikä niinkään todentaa jo olemassa olevia totuuksia ja asioita. Laadulliselle tutkimukselle on ominaista, että tutkija pyrkii paljastamaan joitain odottamattomia seikkoja tutkimuskohteesta. Tämän vuoksi aineiston tarkka ja yksityiskohtainen tarkastelu on oleellista. Kvalitatiivisen tutkimuksen ominaispiirre on myös, että tutkimuskohde valitaan harkiten ja tarkoituksenmukaisesti. (Hirsijärvi ym. 2007, 157, 180.)

7.1.1 Kirjoituspöytä tutkimus

Kirjoituspöytä tutkimus on jo valmiiksi olemassa olevan aineiston tutkimista. Olemassa olevaa aineistoa voivat olla esimerkiksi kirjalliset lähteet, tilastot sekä muiden tekemät tutkimukset. Kirjoituspöytä tutkimus etenee tiedon keräämisen tarpeen kartoituksesta tiedon uudelleen järjestämiseen, siten että lopputuloksena syntyy jotain uutta aikaisempiin tuotoksiin verrattuna. (Opinnäytetyön tekeminen 2007.)

7.1.2 Tutkimusidea

Tutkimusidea voi olla jokin ongelma tai asia, joka ihmetyttää, mietityttää, ja johon halutaan löytää vastaus (Sarajärvi & Tuomi 2000; Luostarisen & Väliiverrosen 1991, 203 mukaan). Tutkimuksen aihetta kannattaa etsiä omista kiinnostuksen kohteista. Kun tutkimusaihe kiinnostaa tutkijaa mahdollisimman paljon, on myös aineiston ja tiedon hankinta tutkijalle mielekkäämpää. (Metsämuuronen 2006, 22.) Tutkimusidean synnyttyä idea on kiteytettävä tiiviiseen muotoon. Ensimmäisenä idea on luonnosteltava lyhyeksi muistiinpanoksi, niin sanotuksi ideapaperiksi. Ideapaperi on hyvä tapa koota omia ajatuksia syntyneestä tutkimusideasta. (Sarajärvi & Tuomi 2000, 34.) Ideapaperiin on hyvä luonnostella tutkimusidea tiivistetysti:

- Miksi juuri tämä aihe kiinnostaa?
- Mikä kiinnostuksen herätti?
- Mitä aiheessa ihmetellään?
- Mitä mahdollisuuksia nähdään asian ratkaisemiseksi. (Sarajärvi & Tuomi 2000, 34.)

Seuraavaksi on syytä hahmotella tutkimukselle alustavaa otsikkoa tai työnimeä. Nimeä mietittäessä on otettava huomioon miten saadaan aikaan mahdollisimman hyvin työn sisältöä ja aihetta kuvaava otsikko. Lisäksi on huomioitava työn rajaus; mitkä ovat tärkeimmät avainsanat, joilla työtä kuvaillaan sekä voiko aihetta rajata ajallisesti tai paikallisesti? (Sarajärvi & Tuomi 2000, 34–35.) Tutkimusaiheen rajaaminen on erittäin tärkeää, jotta aihepiiristä löydetäisiin kiinnostava ongelma, jota aletaan tutkia. Koko ongelman tutkiminen ei yleensä ole

järkevää, vaan ongelmasta pyritään muotoilemaan kiinnostava ja hallittava. (Metsämuuronen 2006, 21.) Tutkimuskohteeseen on saatava tarpeeksi etäisyyttä ja mahdollisimman monipuolinen tarkastelukulma. Siksi aihe ei saa olla tekijälleen liian läheinen, mutta sen on kuitenkin oltava kiinnostava. (Sarajärvi & Tuomi 2000, 34–35.)

7.1.3 Aineistonhankintamenetelmät

Laadullisessa tutkimuksessa aineiston hankkimiseen on useita menetelmiä. Yleisimpiä tiedonhankintatapoja ovat kysely, haastattelu, havainnointi ja erilaisiin dokumentteihin perustuva tieto. Näitä menetelmiä voidaan käyttää tutkimuksen teossa eri tavoin yhdisteltynä, vaihtoehtoisina tai rinnakkain. Nämä ovat riippuvaisia tutkimusongelmasta, tutkimusresursseista, ja siitä mikä menetelmä on tutkittavan asian kannalta tarkoituksenmukaisin. (Sarajärvi & Tuomi 2002, 73.) Tutkimuksen tekijän ei missään tapauksessa tarvitse aina tuottaa omaa ja uutta aineistoa, vaan tutkimuksessa voidaan käyttää myös valmiita aineistoja ja dokumentteja. Monissa tapauksissa valmiin aineiston käyttäminen on jopa järkevämpää kuin uuden aineiston tuottaminen. (Eskola & Suoranta 2000, 117–118.)

7.1.4 Tutkimusmateriaali

Tutkimusmateriaalin voi kerätä muun muassa olemassa olevista kirjoituksista (Eskola & Suoranta 2000, 24). Eskolan (1975) mukaan käytettäessä aineistona kirjallisia dokumentteja, voidaan nämä dokumentit jakaa kahteen eri luokkaan; joukkotiedotustuotteisiin ja yksityisiin dokumentteihin. Joukkotiedotustuotteet tarkoittavat muun muassa erilaisia sanoma- ja aikakauslehtiä. Yksityiset dokumentit voivat olla esimerkiksi puheita, kirjeitä, muistelmia, sopimuksia ja päiväkirjoja. (Sarajärvi & Tuomi 2002, 86.) Kirjalliset tutkimusmateriaalit voidaan lajitella myös laajemmin. Uusitalo (1991) jaottelee valmiit olemassa olevat aineistot viiteen eri luokkaan:

- 1) aikaisempien tutkimusten aineistot
- 2) erilaiset tilastot
- 3) henkilökohtaiset dokumentit (kirjeet, päiväkirjat jne.)

- 4) organisaatioiden asiakirjat (pöytäkirjat, lausunnot jne.)
- 5) joukkotiedotuksen ja kulttuurin tuotteet (radio- ja tv-ohjelmat, elokuvat, sanoma- ja aikakauslehdet, kirjat jne.)

Kerätty aineisto on analysoitava huolellisesti, jotta saadaan kerättyä kiinnostavimmat ja tutkimuksen kannalta oleelliset tiedot. Tutkimusaineistosta löytyy usein uusia ja kiinnostavia asioita, joita ei tutkimusta suunniteltaessa osannut edes ajatella. Kaikkia ilmenneitä asioita ei voi kuitenkaan alkaa tutkimaan, vaan tutkimus pitää rajata tarkasti ja koottavan aineiston on vastattava tutkimuksen tarkoitusta, tutkimustehtävää ja tutkimusongelmaa. (Sarajärvi & Tuomi 2002, 94.)

Tiedon määrän kasvamisen myötä myös tieteellisten julkaisusarjojen määrä on lisääntynyt. Tietoa on olemassa paljon, tutkijan on vain löydettävä se. Hyviä tiedonsaantikanavia ovat muun muassa internet, julkaisusarjat, kirjastot, cd-rom –levyt, aikakauslehdet ja käsikirjat. Lisäksi on syytä hyödyntää kirjastojen erillisiä tietokantoja, joista löytyy muun muassa valmiituneita oppinäytetöitä ja väitöskirjoja. (Metsämuuronen 2006, 26–27.) Myös elektroniset aineistot ovat yksi tärkeä tietokanta, josta työhön voi hakea tietoa. Elektroninen aineisto voi olla kokonainen teos, esimerkiksi sanakirja tai se voi olla yksittäinen tietokanta. Tietokanta voi puolestaan esimerkiksi olla kokoelma lehtiartikkeleita tai kokoelma numeerisia tietoja, esimerkiksi tilastoja. (Hirsijärvi ym. 2007, 89.)

Kaikki löydetyt tiedot eivät kuitenkaan välttämättä ole käyttökelpoisia ja luotettavia. Osa tiedoista saattaa olla jo vanhentunutta, joten tutkijan on otettava selvää onko aineistosta uudempiä tietoja ja selvityksiä. Metsämuuronen (2006, 27–29) mukaan vanha lähde ei kuitenkaan merkitse sitä, että siinä oleva tieto olisi vanhentunutta. Vanhakin tieto voi edelleen pitää paikkansa, mutta tutkijan on vertailtava sitä myös uudempiin nykytietoihin. Luotettavimpiin lähteisiin voidaan luokitella muun muassa tieteelliset artikkelit, lisensoitetyt, väitöskirjat, oppikirjat, käsikirjat, klassikot, selvitykset ja tilastot sekä kongressijulkaisut.

7.2 Tutkimuksen toteutus

Tutkimus on toteutettu laadullisena tutkimuksena, joka perustuu olemassa oleviin jo kirjoitettuun aineistoihin. Tutkimusaineisto on koottu pääosin uusimmista tiedoista, mutta myös hieman vanhempaa tietoa on hyödynnetty tietyissä tutkimuksen osissa. Lähteinä on käytetty eri järjestöjen ja virastojen internet-sivustoja, painettua kirjallisuutta, lehtiartikkeleita, Finna-rille ja TallinkSiljalle tehtyjä sähköpostihaastatteluja, asiantuntijoiden aineistoja sekä erilaisia säännöksiä ja määräyksiä. Tarkoituksena ei ole tuottaa uusia tuloksia tai kokonaan uutta aineistoa aiheesta, vaan koota kaikki nykyaikainen tieto aiheesta yhdeksi kokonaisuudeksi, helppolukuiseksi paketiksi. Tutkimus on toteutettu niin sanottuna kirjoituspöytä tutkimuksena, jossa ei ole ulkopuolista toimeksiantajaa.

7.3 Tutkimuksen tarkoitus

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää miten lemmikin kanssa on mahdollista matkustaa. Puhuttaessa lemmikistä, tässä tutkimuksessa sillä tarkoitetaan perinteisiä lemmikkejä eli kissaa ja koiraa. Tutkimuksessa pyritään selvittämään miten lemmikin kanssa on mahdollista matkustaa eri kulkuvälineillä ottaen huomioon nykyajan lainsäädännön ja lemmikkien kuljetuksia koskevat määräykset. Lisäksi selvitetään millaisia etukäteissuunnitelmia ja valmisteluja matkaa varten tarvitaan sekä mitä pitää huolehtia matkan aikana.

Tutkimuksen maantieteellisenä aluerajauksena on Euroopan Unioni, eli kaikki tutkimuksessa esitettävä tieto koskee EU:n jäsenmaita. Lähtömaana tutkimuksessa on Suomi. Työssä käsitellään lemmikkimatkailua Suomen sisällä, Suomesta muihin EU-maihin sekä muista EU-maista Suomeen. Myös matkustamista muiden EU-maiden välillä käsitellään jonkin verran. Lisäksi perehdytään hieman lemmikkimatkailun historiaan ja kehittymiseen. Tarkoituksena on selvittää miten lemmikkimatkailu ja lemmikkimatkustajamäärät ovat kehittyneet 1990-luvulta 2000-luvulle. Myös matkustamisen helpottuminen halutaan tuoda esille. Euroopan Unioniin kuuluvien maiden sisällä on käytössä yhtenäisiä malleja, jotka helpottavat matkustamista EU-maiden välillä. Näistä yhtenäisistä malleista mainittakoon koko EU:ssa yhtenäinen lemmikkieläinpassi, josta tullaan myös tutkimuksessa kertomaan.

Tutkimuksen tuotos on konkreettinen opas. Oppaassa pyritään vastaamaan seuraaviin kysymyksiin;

- Miten lemmikin kanssa matkustetaan eri liikennevälineillä?
- Mitä etukäteisvalmisteluja matka vaatii?
- Millaisia varusteita matkaa varten on hankittava?
- Kuinka lemmikin perushyvinvoinnista huolehditaan matkan aikana?
- Millaiset ovat nykypäivän lainsäädäntö ja määräykset?
- Mitä asiakirjoja ja todistuksia on hankittava, ja mistä saadaan lisätietoa?

Oppaan tarkoituksena on antaa lukijalle perusteellinen kuva siitä, mitä kaikkea tarvitaan kun lähdetään matkalle lemmikin kanssa. Oppaan ajattelumallin lähtökohtana on lemmikin hyvinvointi. Lemmikin kanssa matkustettaessa sen hyvinvointi ja turvallisuus ovat tärkeimmät asiat, joista tulee huolehtia. Tarkoituksena ei kuitenkaan ole perehtyä lemmikkien tarkempiin terveydellisiin seikkoihin, kuten esimerkiksi lääkkeisiin tai sairauksiin. Keskitymme perusasioihin, jotka matkalle lähdettäessä on otettava huomioon. Opas sisältää myös tiedot eri kulkuvälineistä, joilla lemmikin kanssa on mahdollista matkustaa. Oppaassa perehdytään myös määräyksiin ja säännöksiin, jotka koskevat lemmikkimatkailua EU:n sisällä. Määräyksistä tuodaan esille vain ne, jotka koskevat ei-kaupallista eläimen tuontia ja vientiä, eli tavallista lemmikin kanssa matkustamista.

8 OPPAAN LAATIMINEN

8.1 Kirjoittaminen ajatteluprosessin osana

Tekstin laatiminen on useita vaiheita sisältävä prosessi. Yleensä ei ole järkevää yrittää kirjoittaa kaikkea yhdellä kertaa, vaan kirjoittaminen on syytä jakaa osiin, joista koostuu kokonainen prosessi. Kirjoittaminen harvoin etenee täysin vaihe vaiheelta, sillä vaiheet ovat useimmiten päällekkäisiä. (Jääskeläinen 2002, 7-6.)

Prosessikirjoittamisen vaiheet:

1. valmistautuminen
2. suunnittelu
3. tiedon keruu eri tavoin
4. sisällön valinta
5. käsittelyjärjestyksen suunnittelu
6. luonnosteleminen
7. kirjoittaminen
8. muokkaaminen
9. palautteen hakeminen
10. viimeistely.

(Jääskeläinen 2002, 8.)

Ajattelua ja kirjoittamista yhdistää erilaiset toisiinsa kietoutuvat vaiheet. Nämä vaiheet ovat ideointi- ja suunnitteluvaihe, kirjallisen toteuttamisen vaihe, palautteen hankkiminen ja tarkasteluvaihe. Ensimmäisessä vaiheessa käydään läpi kaikki olemassa olevat tiedot aiheesta.

Tietoa hankitaan mahdollisimman monipuolisin tavoin, kuten kirjallisuuteen perehtymällä, haastattelemalla, keskustelemalla ja kokeita tekemällä. Toisessa vaiheessa luonnostellaan useita eri versioita, joista loppujen lopuksi muotoutuu yhtenäinen yleiskuvallinen teksti aiheesta. Tekstiä ei yleensä kirjoiteta samaan järjestykseen, miten se tulee olemaan lopullisessa viimeistelyssä työssä. Palautteen hankkiminen muilta lukijoilta on erittäin tärkeää lähes kaikissa kirjoitusprosessin eri vaiheissa. Muiden ajatukset ja kysymykset antavat monesti hyödyllistä mieltävää tekstin työstämisprosessissa aina lopulliseen hiomiseen asti. Palautteen annon jälkeen luonnosversioita on vielä muokattava ja hiottava. Kirjoitusprosessin vaiheet sekoittuvat todellisuudessa jo heti ensimmäisestä vaiheesta lähtien. Jo suunnitteluvaiheessa myös kirjoitetaan ja tarkistetaan asioita. Itse kirjoitusvaiheessa myös ideoidaan, suunnitellaan ja muokataan työtä. Muokkaus- ja viimeistelyvaiheessakin vielä suunnitellaan ja kirjoittaminen jatkuu viimeiseen vaiheeseen saakka. (Hirsijärvi ym. 2004, 32–33.)

8.2 Tutkimuksen kulku

Tutkimuksen suunnittelu kaikkine vaiheineen on kokonaisuudessaan luova prosessi. Prosessiin kuuluu monta eri vaihetta aina aiheeseen perehtymisestä itse tutkimuksen toteutukseen. Tutkimusprosessissa on viisi tärkeää vaihetta. Ensimmäinen vaihe on sopivan aiheen löytäminen ja valitseminen. Aiheesta tulee keskustella ohjaajan kanssa, ja aihepiiri tulee rajata sopivan laajuiseksi. Toinen vaihe on tietojen kerääminen, jossa etsitään monipuolisia informaatiolähteitä ja luetaan erilaisia aineistoja. Muistiinpanojen tekeminen on hyvä aloittaa jo tässä vaiheessa. Kolmas vaihe on materiaalin arvioiminen, johon kuuluu aineiston kriittinen tutkiminen ja tarkasteleminen. Tässä vaiheessa aineistosta on hyvä karsia pois kaikki epäoleellinen tieto, ja mahdollisesti kerätä uutta aineistoa tilalle. Neljännessä vaiheessa aloitetaan ideoiden, muistiinpanojen ja tulosten järjestäminen. Aineisto tulee järjestää mahdollisimman selkeästi ja loogisesti. Tietoja on myös samalla analysoitava ja tulkittava. Tulosten toteaminen kuuluu myös neljänteen tutkimusprosessin vaiheeseen. Viides vaihe on itse tekstin kirjoittaminen. Tekstiä kirjoitetaan, muokataan, viimeistellään ja tarkistetaan moneen kertaan ennen lopullista versiota. (Hirsijärvi ym. 2004, 57–58.)

8.3 Aiheen valinta ja rajaaminen

Aiheen valinta jo itsessään on oma prosessinsa. Lopullinen tutkimuksen aihe syntyy monien keskustelujen ja suunnittelujen kautta. Lopullinen aihe syntyy usein vasta tutkimuksen edetessä. (Hirsijärvi ym. 2004, 60.)

Opinnäytetyötä suunnittelevalle on olemassa seitsemän hyvää ohjetta:

- tee kunnollinen työ kohtuullisessa ja suunnitellussa ajassa
- älä tee tutkimuksesta elinikäistä prosessia
- älä pidä jääräpäisesti kiinni aiheesta, jos jo alkuvaiheessa toteat suuria vaikeuksia tai jos aihe osoittautuu vaikeasti jäseneltäväksi tai tarkoitustaan vastaamattomaksi.
- ymmärrä opinnäyte opinnäytteeksi, jossa on myös vajavaisuuksia
- ymmärrä, että elämä jatkuu myös opinnäytteen jälkeen, ja että kaikki panoksesi ei tarvitse riittää yhteen ja samaan työhön.
- voit jatkaa myöhemmin uusista, kiinnostavista aiheista, jotka tulevat esille tutkimuksen kuluessa
- sinun tutkimuksesi on vain yksi näkökulma kyseiseen aiheeseen.

(Hirsijärvi ym. 2004, 61.)

Aiheen keksiminen voi syntyä monella eri tavalla. Ei ole olemassa yhtä sääntöä miten aihe tulisi löytää. Eräät menestyksekkäät tutkijat ovat sanoneet, että tärkeää aiheen keksinnässä on mielikuvituksen käyttö, ratkaistavan ongelman ymmärtäminen sekä ennen kaikkea kriittinen asenne ja tarkastelu tutkittavaan aiheeseen. Tutkimuksen aloittaminen tulisi lähteä liikkeelle omasta mielenkiinnosta aihetta koskevaan ilmiöön tai tehtyyn havaintoon. (Hirsijärvi ym. 2004, 64–65.)

Aiheen valinta voi määräytyä kuitenkin monella muullakin eri tavalla;

1. Aihe tai aihevalikoima annetaan valmiina.
2. Aihe liittyy johonkin kurssiin tai suoritettavien kurssien teemoihin
3. Aihe on vapaavalintainen.

(Hirsijärvi ym. 2004, 64–65.)

Aiheen etsimisen voi aloittaa kahdella eri tavalla. On hyvä lähteä liikkeelle joko tutusta aihepiiristä tai valita tarkoituksellisesti kokonaan uusi aihealue. Molemmissa tavoissa on omat hyvät ja huonot puolensa. Tutusta alueesta aloittamisen hyvät puolet ovat, että siihen on kiinnostusta jo etukäteen, ja tietoa halutaan saada aiheesta lisää. Uuden aihealueen valitseminen taas mahdollistaa itselle aivan vieraan alueen tutkimisen. Tämä tuo ajatuksiin vaihtelua ja keinon oman tietämyksen ja näköalojen laajentamiseen. Kun sopiva ja mieluinen aihe on löytynyt, sitä täytyy useimmiten rajata. Ajatuksia tarkentamalla selvitetään mitä aiheesta todella halutaan tietää ja mitä aineiston keräämisellä halutaan osoittaa. (Hirsijärvi ym. 2004, 66-69, 75.)

8.4 Tutkimustehtävän ja -ongelman asettaminen

Ongelman muotoileminen ja asettaminen on usein huomattavasti vaikeampaa kuin itse ongelman ratkaiseminen. Ennen kuin tutkimukseen aletaan kerätä varsinaista aineistoa, ongelmat on harkittava tarkkaan ja muotoiltava ne itselle mahdollisimman selkeästi. Kvalitatiiviselle eli laadulliselle tutkimukselle on hyvin ominaista, että ongelma muuttuu muotoaan tutkimuksen edetessä. Ongelman sijasta halutaan usein puhua tutkimustehtävästä yleisellä tasolla. Palosen (1988, 139–141) mukaan kvalitatiivisen tutkimuksen tekijän ei tule syyllistyä käänteiseen virheeseen, jolloin ei spesifoida eli tarkenneta (Korpela 2007) kysymyksenasettelua. Tässä tapauksessa koko tutkimus jää pelkästään aineiston luokittelun tasolle. Ongelma tulee perinteisessä tutkimuksessa esittää selkeästi ja rajata se mahdollisimman tarkasti. Tehtävään tutkimukseen tulisi löytää punainen lanka ja johtoajatus. Kun johtoajatus on määritelty, voidaan sen jälkeen määrittää samalla tavalla itse pääongelma. Pääongelman määrittämisen ja analysoimisen jälkeen, tutkimuksesta saadaan irti sen osaongelmat eli alaongelmat. Tässä on syytä tarkastella omaa tutkimusta tarkemmin, että mitä ongelmia se itse asiassa sisältää. Perin-

teistä kaavaa ei tarvitse noudattaa, jos omassa tutkimuksessa pääongelmat ja alaongelmat eivät juuri eroa toisistaan. Tutkimuksessa voi olla joko yksi ongelma tai monta samantyyppistä ongelmaa. Pääongelmana on pääsääntöisesti yleinen kysymys, jossa tutkittava asia hahmottuu kokonaisuutena. Kun alaongelmiin saadaan vastaukset, samat vastaukset avautuvat myös tutkittavaan pääongelmaan. (Hirsijärvi ym. 2007, 121–124.)

8.5 Valintojen tekeminen

Tutkiminen yleisesti ottaen on koko opinnäytetyöprosessin ajan valintojen ja päätösten teko, aina siihen asti kun työ luovutetaan lopulliseen arviointiin. Prosessin alkuvaiheeseen liittyviä vaikeita kysymyksiä ovat; mitä tulisi tutkia, millä menetelmällä tutkitaan, minkälaista aineistoa tulisi kerätä ja mitä lähestymistapaa tutkimuksessa tulisi käyttää? Oikeita vastauksia näihin kysymyksiin löytää harvoin. Alkuvaiheessa kaikki ne valinnat ja päätökset, joita asian tiimoilta tehdään, ovat kuitenkin äärimmäisen tärkeitä. Huolimatta siitä mistä lähtökohdista tutkimus on syntynyt eli mitä strategiaa on käytetty, tutkimuksesta ei välttämättä tule sen parempi tai huonompi. Kun lähdetään keräämään työtä varten erilaisia aineistoja, on sitä ennen tehtävä monenlaisia valintoja. Päätöksiä ja valintoja tehdään sekä tiedostamalla että tiedostamatta. (Hirsijärvi ym. 2007, 119.)

Seuraavaksi luetellaan valinnat, joita tutkijan täytyy tehdä ennen aineiston keräämistä. Ensimmäisenä on ongelmanasettelu, jossa mietitään kuinka täsmällisesti kyseessä oleva ongelma voidaan nimetä. Ongelmaa jäseneltäessä on mietittävä miten ongelman voisi muotoilla mahdollisimman selkeään ja ymmärrettävään muotoon. Toisena tulisi miettiä tieteenfilosofiset valinnat eli miten hyvin ymmärtää tutkittavan kohteen (ontologinen kysymys) ja miten on ajatellut saavansa ja hankkivansa tietoa (epistemologinen kysymys). Kolmantena tulee miettiä mitkä menetelmät tuovat parhaiten vastauksia asetetulle ongelmalle. Minkälaisia vaihtoehtoja on olemassa, miten valintoja perustellaan, ja mitä aineistoa on tärkeä kerätä. Viimeisessä vaiheessa on tärkeää miettiä mitkä teoriat liittyvät tutkittavaan aiheeseen, ja mikä suhde kyseisellä tutkimuksella on käytettävään teoriaan. On myös hyvä pohtia tutkimuksen avainkäsitteitä ja miten näitä käsitteitä tulisi määritellä. Tutkimukselle on luotu vankka pohja silloin kun tutkijan valinnat ovat kaikilla edellä mainituilla tasoilla yhteensopivat toistensa kanssa. (Hirsijärvi ym. 2007, 120.)

8.6 Tiedon hankinta

Kun hankitaan tietoa eri lähteistä, vastaukset kysymyksiin löytyvät monin eri tavoin. Hyvin tavallista on, että tieto jota etsitään, on jo olemassa. Ensimmäiseksi ongelmat ratkaistaan tässä tapauksessa aivan niin kuin ennenkin, tieto on vain niin sanotusti piilossa. Toisena vaihtoehtona tehdään johtopäätöksiä ja yhteenvetoja asioista, joista on olemassa aikaisempia havaintoja ja kokemuksia. Kolmantena vaihtoehtona kysytään apua joltain henkilöltä, joka tietää kyseisestä asiasta enemmän. Apuna voivat olla myös kirjalliset lähteet, kuten tietosanakirjat. (Hirsijärvi ym. 2004, 19.)

8.7 Tutkimustiedon merkitys

Tutkimus syntyy aina jostain olemassa olevasta ongelmasta. Ihmisillä on aina ollut erinäisiä ongelmia, joihin on pyritty löytämään ratkaisut mahdollisimman tehokkain keinoin. Tutkimukseen ryhdytään useimmiten silloin, kun ratkaisut kysymyksiin eivät löydykään jokapäiväisen ajattelun pohjalta. Tarvitaan uutta tietoa, joka auttaa löytämään uusia keinoja ongelmien ratkaisuun. Uusi tieto auttaa myös paremmin ymmärtämään ratkaistavan ongelman luonnetta. Nämä asiat ovat pohjana soveltavalle tutkimukselle, jossa yksinkertaisesti pyritään johonkin käytännön tavoitteeseen. Soveltavan tutkimuksen rinnalla puhutaan usein perustutkimuksesta. Perustutkimus ei pyri uusiin sovelluksiin tai tavoitteisiin, vaan pyrkii etsimään uutta tietoa. Tieteellinen tieto eli tutkimuksen avulla saatu tieto täsmentää ongelmiin liittyviä kysymyksiä ja auttaa vapautumaan perinteikkäistä ja tavallisimmin käytetyistä ajattelutavoista ja tottumuksista. Tieteellinen tieto antaa aineksia monipuoliselle ajattelulle sekä antaa uusia ideoita oman työn kehittämiseen. Tutkimuksen avulla saatu tieto herättää kiinnostusta uusiin aihealueisiin ja auttaa pääsemään käsiksi uusiin asioihin. Tieteellinen tieto luo myös uusia käsitteitä, joiden avulla syntyy uusia näkökulmia asioihin. (Hirsijärvi ym. 2004, 20–21.)

8.8 Tiedon epäluotettavuus

Joskus on hyvä suhtautua kriittisesti hankittuun tietoon. Usein pysähdyttäessä tarkastelemaan hankittuja tietoja tarkemmin, huomataan tiedoissa olevan heikkouksia ja puutteita. Jos tiedon perustana ovat pelkät havainnot ja kokemukset, on syytä etsiä myös varmempaa ja tarkempaa tietoa asiasta. Uhkana saattavat olla myös tiedoissa piilevät aukot. Kriittinen suhtautuminen ajattelussa saattaa usein myös unohtua ja johtaa kritiikittömiin päätelmiin. Ajattelu tapahtuu usein omien henkilökohtaisten kokemusten näkökulmasta, jolloin ihminen on kiinnostunut ainoastaan itselleen tutuista aiheista. Tällainen subjektiivinen ajattelu ja asenne usein estävät monipuolisen tiedonhankinnan. (Hirsijärvi ym. 2004, 19–20.)

9 POHDINTA

Tutkimusidea on ollut heti alusta alkaen meitä molempia kiinnostava. Lemmikkien matkustaminen aiheena on kiinnostanut meitä jo kauan, ja aihe on meille henkilökohtaisesti läheinen. Meillä molemmilla on omia lemmikkieläimiä, mikä tekee aiheesta entistä tärkeämmän. Tutkimusprosessin edetessä huomasimme, että lemmikin kanssa matkustaminen onkin meille aika tuntematon asia. Aineistoja tutkiessa kiinnostus aiheeseen kasvoi koko ajan. Halusimme saada mahdollisimman paljon tietoa siitä, miten matkustaminen lemmikin kanssa eri kulkuvälineillä tapahtuu, ja mitä tulee ottaa huomioon rajojen ulkopuolelle mentäessä. Löydetyissä tiedoissa oli yllättävää se, kuinka paljon on loppujen lopuksi otettava erilaisia asioita huomioon. Yllättävää oli myös se, kuinka tarkoin säänneltyä lemmikin kanssa matkustaminen on, ja miten monien eri tahojen määräykset on matkaa varten otettava huomioon. Tiedonhaku oli haastavaa, koska ei alkuun tiennyt mistä etsiä tietoja. Suuri osa prosessia olikin selvittää, mistä lähteistä eri asioista voi saada tietoa. Tiedonhaussa korvaamaton apu oli internet. Nykyään miltei kaikki lait ja määräykset ovat löydettävissä internetistä. Tämä helpottaa sekä työn tekemistä käytännössä että varsinaista lemmikkimatkailijaa.

Tutkimusongelman muotoutumisen jälkeen oli haastavaa miettiä miten ongelma ratkaistaan. Kaikki aiheeseen liittyvä tieto koostuu eri tahojen ja organisaatioiden aineistoista, säädöksistä ja määräyksistä. Tästä johtuen eri tiedot ovat saatavilla eri paikoista: suoraan organisaatioilta, heidän internet-sivuiltaan, eri lakipykälistä ynnä muista paikoista. Ratkaisumme tähän ongelmaan oli koota kattava tietopaketti, josta kaikki tärkeimmät tiedot löytyvät samoista kansista. Suureksi hankaluudeksi osoittautui tiedon määrän paljous. Aihe oli rajallinen, niin piti tarkasti miettiä mitä asioita työssä voi tuoda esille, ja mitä tulee jättää pois.

Opinnäytetyön aiheen rajaus oli välillä aika hankalaa. Lemmikin kanssa matkustaminen on erittäin suuri asiakokonaisuus, jota on suhteellisen hankala rajata. Päädyimme rajaamaan työmme siten, että käsittelemme vain yleisimpiä lemmikkieläimiä eli kissaa ja koiraa. Aihe rajattiin myös alueellisesti ja päätimme käsitellä vain Euroopan Unionin sisällä tapahtuvaa matkustamista. Tämä rajaus oli suhteellisen helppo toteuttaa, koska EU:ssa käytetään yhteisiä malleja, jotka ovat samanlaiset kaikissa jäsenmaissa. EU:lla ja EU:n ulkopuolisilla maille on eri lainsäädäntö ja eri vaatimukset lemmikkien kuljetuksen suhteen. Keskityimme työssä pelkästään ei-kaupalliseen matkustamiseen, jolloin matkustusmotiivina ei ole lemmikin myy-

minen tai eteenpäin luovuttaminen uudelle omistajalle. Rajausta tehtiin siis myös kaupallisen ja-ei-kaupallisen matkustamisen välillä.

Aineistonkeruumenetelmänä käytimme tiedonhankintaa olemassa olevista dokumenteista. Aineiston hankkiminen oli välillä erittäin haastavaa, koska tietoa löytyi niin paljon. Materiaalin runsaus vaikeutti prosessia, koska oli vaikea päättää mitä kaikkea haluamme kertoa. Tiedoissa oli myös ristiriitaisuuksia, kun eri lähteissä asiat sanottiin joskus eri tavoin. Tällöin oli vaikea yrittää selvittää, mikä on viimeisin ja ajankohtaisin tieto asiasta. Myöskään kaikki löydettyt lähteet eivät mielestämme olleet luotettavia ja aineistojen hyväksymisessä piti olla välillä aika kriittinen. Löydetyissä tiedoissa oli aika ajoin myös puutteita. Tällöin piti ottaa yhteyttä asiasta tietäviin organisaatioihin. Tietojen saaminen eri tahoilta oli välillä vaikeaa ja eri henkilöt antoivat samoista asioista ristiriitaisia tietoja. Organisaatiot, joiden tietoja tarvitsimme, ilmaisivat asiat välillä erittäin epäselvästi. Esimerkiksi internet-sivustoilla olleita tietoja jouduttiin selvittämään ja tarkistamaan asianomaisilta tahoilta tarkemmin.

Opinnäytetyön varsinainen tuotoksen, eli itse oppaan kokoaminen oli vaikeaa, koska tietoa oli niin paljon. Aineistojen rajaaminen ja karsiminen oli hankalaa, koska asioista halusi kuitenkin kertoa mahdollisimman paljon. Kun tietoa oli runsaasti, siihen oli myös suhtauduttava mahdollisimman kriittisesti. Tutkimuksen toteutus oli käytännössä jatkuvaa tiedonhakua. Välillä tuntui siltä, että tieto ei lopu koskaan. Asioiden saaminen ymmärrettävään muotoon oli ajoittain vaikeaa, kun niitä ei meinannut ymmärtää itsekään. Vaikeimpia asioita itsellemme olivat varsinkin lemmikkien tuontiin ja vientiin liittyvät säädökset. Pyrimme ottamaan näistä asioista selvää niin paljon kuin mahdollista. Jotta saadaan lukija ymmärtämään, on ensin ymmärrettävä itse.

Liikennevälineitä tutkiessamme huomasimme, että lemmikkien matkustusmukavuus on parantunut huomattavasti. Esimerkiksi ennen lemmikit matkustivat junassa tupakkavaunussa, kun nykyään niille on oma erillinen vaunu. Määräysten ja säännösten tiukentuminen on parantanut niin ihmisten kuin lemmikkienkin matkustusturvallisuutta, joka vaikuttaa myös matkustusmukavuuteen. Monesti sääntöjen tiukentuminen kuitenkin herättää ihmisissä negatiivisia ajatuksia. Säädöksillä pyritään ainoastaan lisäämään matkustusturvallisuutta, eikä niinkään vaikeuttamaan ihmisten matkustamista. Meidän mielestä on todella kätevää, että lemmikeille on olemassa oma passi, joka otetaan mukaan kun matkustetaan rajojen ulkopuolelle. Siitä näkee kaikki tarvittavat tiedot, ja ne ovat kaikki samassa paketissa.

Lemmikkien tunnistemerkitkin muuttuu koko ajan eläimelle suotuisammaksi. Ennen laitettiin lemmikille todella kivulias tatuointi, kun nykyään laitetaan kivuttomasti mikrosiru. Monessa asiassa huomaa, että nykyään lemmikki on ihmisille tärkeä. Lemmikki on perheenjäsen siinä määrin kuin muutkin. Siitä halutaan pitää hyvää huolta, niin kotona kuin matkalla-kin. Tuonti- ja vientimääräyksiä tutkittaessa, oli aluksi vaikea ymmärtää mistä oikein on kysymys. Asiat oli esitetty monesti aika sekavasti. Usein täytyi lukea asia moneen kertaan, että ymmärsi edes jotain. Vasta myöhemmin tutkimuksen edetessä on muodostunut selkeä kuva siitä, mitä tuonilla ja viennillä käsitetään.

Tutkimuksen tuotoksena syntynyt opas on mielestämme käyttökelpoinen ja toimiva paketti lemmikkimatkailijalle. Tiedot ovat ajankohtaisia ja niissä käytetyt lähteet ovat mielestämme luotettavia. Aihe sinänsä on hyödyllinen ja ajankohtainen. Siitä olisi mahdollista tehdä myös laajempi vastaavanlainen tutkimus. Olemassa oleva aiheeseen liittyvä kirjallinen materiaali on mielestämme aika suppea. Vastaavanlaisia teoksia ei ole juurikaan saatavilla, mikä hankaloitti myös jonkin verran meidän työtämme. Lemmikkien matkustamisesta olisi mahdollista tehdä ihan julkiseen levitykseen tarkoitettu tuotos. Mielestämme aihe on erittäin hyödyllinen ja sen laajemmalle tutkimiselle ja tietojen yhteen kokoamiselle olisi myös jatkossa tarvetta.

Opinnäytetyöprosessi on ollut kokonaisuudessaan todella mielenkiintoinen ja haastava. Voisi kärjistetysti sanoa, että työ on opettanut meitä enemmän kuin mikään muu kurssi tai projekti koko koulun aikana. Mielenkiinto säilyi aiheeseen koko prosessin ajan loppuun asti, koska aihe oli itseä kiinnostava. Tiimityöskentely onnistui myös hyvin meidän välillä. Osa töistä tehtiin yksin, ja osa yhdessä. Omalle työlle myös sokeutuu helposti. Myös sen vuoksi oli hyvä, että työtä oli tekemässä kaksi. Toinen korjasi toisen virheet, ja toi erilaista näkökulmaa asioihin.

LÄHTEET

- Axelson, P. Matkaileva lemmikki. Espoo: ILP-Tekniikka. 1998.
- Eläinten kuljetus ja karanteenit. 2006. Verkkodokumentti. Ilmailulaitos Finavian sivusto. Luettu 20.9.2007. <http://www.finavia.fi/elintenkuljetusjekaranteenit>
- Eläimet ja terveys. 2006. Verkkodokumentti. Maa- ja metsätalousministeriön sivusto. Luettu 7.9.2007. <http://www.mmm.fi/fi/index/etusivu/elaimet.html>
- Eläinten tuonti. 15.9.2006a. Verkkodokumentti. Tullin sivusto. Luettu 23.9.2007. http://www.tulli.fi/fi/03_Yksityishenkilot/06_Elaimet/index.jsp
- Eläinten tuonti, vienti ja sisämarkkinakauppa. 2006a. Verkkodokumentti. Elintarviketurvallisuusvirasto Elviran sivusto. Luettu 20.8.2007. http://www.evira.fi/portal/fi/elaimet_ja_terveys/tuonti_ja_vienti/
- Erikoistavaroiden kuljettaminen / Eläinkuljetukset. 2007. Verkkodokumentti. Suomen Matkatoimisto SMT:n sivusto. 2007. Luettu 21.9.2007. http://www.smt.fi/index/matkailijanpalvelut/matkatietokortit/P_7/erikoistavaroidenkuljettaminen.html
- Eskola, J., Suoranta, J. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy. 2000.
- Elviran tiedote. 6.9.2007. Verkkodokumentti. Suomen Kennelliiton sivusto. Luettu 18.9.2007. http://www.kennelliitto.fi/FI/kennelliitto/uutiset/2007/20070906_raivotauti.htm
- Hinnasto / Perustoimenpiteet. 2007. Verkkodokumentti. Vallilan eläinlääkäriaseman sivusto. Luettu 19.9.2007. <http://vallilanelainlaakariasema.fi/hinnasto/>
- Hirsijärvi, S., Remes, P., Sajavaara, P. Tutki ja kirjoita. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy. 2004 & 2007.
- Hovi, S. 9.7.2007a. Verkkodokumentti. Suunniteltu matka sujuu. SOK, Yhteishyvän sivusto. Luettu 21.9.2007. http://www.yhteishyva.fi/yhteishyva/perhe_koti/lemmikit/lemmikit_lahtee_reissuun/fi_FI/suunniteltu_matka_sujuu/
- Hovi, S. 9.7.2007b. Verkkodokumentti. Lemmikit lähtee reissuun. SOK, Yhteishyvän sivusto. Luettu 21.9.2007. http://www.yhteishyva.fi/yhteishyva/perhe_koti/lemmikit/lemmikit_lahtee_reissuun/fi_FI/lemmikit_lahtee_reissuun/
- Hyvä tietää / Lemmikkieläimet. 2007. Verkkodokumentti. Viking Linen sivusto. Luettu 18.8.2007. <http://www.vikingline.fi/hyvatietaa/lemmikkielaimet.asp>

- Hämäläinen, K. 29.3.2006. Verkkodokumentti. Koira ei pääse äkkilähdölle. Helsingin Sanomien sivusto. Luettu 21.8.2007.
<http://www.hs.fi/omaelama/artikkeli/HS20060329SI1AU02bou>
- Häntä pystyyn. 9.11.2007. Osa 14. Mitä pitää ottaa huomioon, kun koiran kanssa matkustetaan ulkomaille. Eläinlääkäri Anne Markkola. Nelonen. Viitattu 10.11.2007.
- Jääskeläinen, P. Tehoa tekstiin: kirjoittajan opas. Kuopio: Pohjois-Savon ammattikorkeakoulu. 2002.
- Kekki, J. 15.3.2007. Hinnasto. Verkkodokumentti. Eläinlääkäri Jaana Kekin sivusto. Luettu 19.9.2007. <http://www.jaanakekki.fi/?pinc=4&pic=4>
- Koirien, kissojen ja frettien tuonti EU-maista ja Norjasta Suomeen. 2006b. Verkkodokumentti. Elintarviketurvallisuusvirasto Elviran sivusto. Luettu 17.9.2007.
http://www.evira.fi/portal/fi/elaimet_ja_terveys/tuonti_ja_vienti/koirat_kissat_ja_fretit/tuonti_muista_eu-maista_ja_norjasta/
- Koirien, kissojen ja frettien vienti muihin EU-maihin. 2006c. Verkkodokumentti. Elintarviketurvallisuusvirasto Elviran sivusto. Luettu 22.8.2007.
http://www.evira.fi/portal/fi/elaimet_ja_terveys/tuonti_ja_vienti/koirat_kissat_ja_fretit/vienti_muihin_eu-maihin/
- Koirien ja kissojen tuonti Virossa suomeen. 2007. Verkkodokumentti. Pelastetaan Koirat ry:n sivusto. Luettu 18.9.2007.
http://www.pelastetaankoirat.com/faktat_maahantuonti.htm
- Koiran kanssa matkustaminen. 2006. Verkkodokumentti. Pedigreen sivusto. Luettu 17.8.2007. http://www.pedigree.fi/luettavaa/koiran_kanssa_matkustaminen.html
- Koirat, kissat, frettit ja hillerit. 10.7.2006b. Verkkodokumentti. Tullin sivusto. Luettu 27.9.2009.
http://www.tulli.fi/fi/03_Yksityishenkilot/06_Elaimet/03_Koirat_ja_kissat/index.jsp
- Korpela, J. 17.4.2007. Verkkosivistyssanakirja. Luettu 17.10.2007.
<http://www.cs.tut.fi/~jkorpela/siv/sanats.html#spesifioida>
- Kysymyksiä ja vastauksia matkustamisesta. 2007. Verkkodokumentti. Matkahuollon sivusto. Luettu 24.8.2007.
http://www.matkahuolto.fi/fi/matkapalvelut/usein_kysyttya/matkustaminen/
- Lemmikkieläinpassi helpottaa eläinten kanssa matkustamista. 2006d. Verkkodokumentti. Elintarviketurvallisuusvirasto Elviran sivusto. Luettu 12.9.2007.
http://www.evira.fi/portal/fi/elaimet_ja_terveys/tuonti_ja_vienti/koirat_kissat_ja_fretit/lemmikkiel_inpassi/
- Lemmikkieläimen tuonti ja vienti. 3.7.2004. Verkkodokumentti. Koira-Kissaklinikka Oy:n sivusto. 15.9.2007. <http://www.koirakissaklinikka.fi/Default.aspx?id=365720>

- Lemmikkien muistilista / Lemmikkieläinten tuonti ja vienti. 2007. Verkkodokumentti. Ouluvetin sivusto. Luettu 28.8.2007. <http://www.ouluvet.fi/muistilista.html>
- Lemmikkiä ei pidä jättää kuumaan autoon. 11.6.2002. Verkkotiedote. Helsingin eläinsuojeluyhdistys HESY ry. Pelastetaan koirat ry:n sivusto. Luettu 28.9.2007. <http://www.pelastetaankoirat.com/eiKuumaanAutoon.html>
- Lemmikit / Näin matkustat junassa lemmikin kanssa. 2007. Verkkodokumentti. VR:n sivusto. 2007. Luettu 11.9.2007. <http://www.vr.fi/heo/palvelut/palvelut.htm>
- Lemmikkieläimet. 2007. Verkkodokumentti. TallinkSiljan sivusto. Luettu 14.9.2007. <http://www.tallinksilja.com/fi/mainMenu/usefulInformation/pets.htm>
- Lummelampi, K. 1/2005. Koira lentomatrustajana. Suomen kääpiökoirayhdistyksen sivusto. Luettu 12.7.2007. http://www.toydogs.net/skky/airlines_pet.htm
- Matkailijan info. 2007. Verkkodokumentti. Nice Factory Ltd -sivusto. Luettu 10.7.2007. <http://www.nicehouse.fi/matkailu/info/info.htm>
- Matkustusinfo / Lemmikkieläimet. 2007. Verkkodokumentti. Finnairin sivusto. Luettu 24.9.2007. http://www.finnair.fi/finnaircom/wps/portal/finnair/kcxml/04_Sj9SPykssy0xPLMnMz0vM0Y_QjzKL944PNgPJgFjOnvqRyCIu8c7ecBFfj_zcVP2gtMx4N099b_0A_YLc0IhyR0dFAIVwi3II/delta/base64xml/L3dJdyEvd0ZNQUFzQUMvNEIVRS82X0tfM1Yw?lang=fi
- Mattila, L. 5/2003. Verkkodokumentti. Koira kulkee sujuvasti mukana. Koiraposti. Delivetin sivusto. Luettu 26.9.2007. <http://www.delivet.net/koiramatkustaa.php>
- Metsämuuronen, J. (toimittanut) Laadullisen tutkimuksen käsikirja. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy. 2006.
- Mustille matkaan lemmikkieläinpassi. 12.4.2007. Verkkodokumentti. Euroopan komission sivusto. Luettu 20.9.2007. http://ec.europa.eu/finland/news/press/101/10822_fi.htm
- Ojala, A., Jaakonsaari, T. Koiralakikirja. Helsinki: Oy Edita Ab. 1999.
- Oksanen, L. 2007. Verkkodokumentti. Hinnasto. Eläinlääkäri Leena Oksasen sivusto. Luettu 19.9.2007. <http://www.elainlaakari-lo.fi/hinnasto.php>
- Opinnäytetyön tekeminen. 2007. Verkkodokumentti. Helmi. Liiketalousopisto Helsinki – Malmin sivusto. Luettu 17.9.2007. <http://www.liiketalousopisto.fi/opiskelijapalvelut/opinnaytetyo/ohje.htm#B>
- Pohjola-Stenroos S. 2007. Verkkodokumentti. Kissa matkustaa. Clinivetin sivusto. Luettu 27.9.2007. http://www.clinivet.fi/artikkelit/kissa_artikkelit/artikkeli_20.html#alkuun

- Rokotusmääräykset. 2007. Verkkodokumentti. Sandymanin sivusto. Luettu 20.9.2007.
<http://www.sandyman.fi/doghouse/rokokukset.shtml>
- Ruotsalainen, K. 2/2001. Lemmikin kanssa matkustaminen. Verkkodokumentti. Kämpälävään Sanomat. Luettu 22.9.2007.
<http://www.munmaailma.net/jkky/artikkelit/matkustus.html>
- Sarajärvi A., Tuomi, J. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy. 2002.
- Siivola, N. 5.10.2007. Eläimet lennoilla. Finnair. Sähköpostihaastattelu.
- Spadafori, G. Kissat for Dummies. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy. 2000.
- Säännöksiä / Eläinten tunnistetiedot 2007. Verkkodokumentti. Vilavallarensin sivusto. Luettu 25.9.2007. <http://vilavallarens.50megs.com/tunnistus.htm>
- Terveystenhoito / Tunnistusmerkintä. 2007. Verkkodokumentti. Eläinlääkäriasema HauMaun sivusto. Luettu 11.9.2007. <http://www.haumu.fi/palvelut.htm>
- Tunnistusmerkintä. 2007. Verkkodokumentti. Vallilan eläinlääkäriaseman sivusto. Luettu 17.9.2007. <http://vallilanelainlaakariasema.fi/hoidot/tunnistusmerkinta/>
- Tuontivaatimusten avulla ehkäistään eläintautien leviämistä. 2006e. Verkkodokumentti. Elintarviketurvallisuusvirasto Elviran sivusto. Luettu 21.8.2007.
http://www.evira.fi/portal/fi/elaimet_ja_terveys/tuonti_ja_vienti/koirat_kissat_ja_fretit/
- Westerlund, H. 2007. Palvelut/Tunnistusmerkintä. Verkkodokumentti. Heimani's T:mi/Kennelin sivusto. Luettu 21.9.2007. <http://www.heimanis.com/11>

Norrback Teija, Yli-Jylhä Tanja

OPAS KISSAN JA KOIRAN KANSSA MATKUSTAVALLE EU:N SISÄLLÄ

Opas

Kajaanin ammattikorkeakoulu

Matkailu-, ravitsemis- ja talousala

Matkailun koulutusohjelma (4M)

Syksy 2007

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	4
2 EUROOPAN UNIONIN JÄSENMAAT	5
3 LEMMIKIT LIIKENNEVÄLINEISSÄ	6
3.1 Autossa	6
3.2 Linja-autossa	8
3.3 Junassa	9
3.4 Laivassa	10
3.5 Lentokoneessa	12
3.5.1 Lentomatkan valmistelut	12
3.5.2 Lentokuljetusmääräykset	13
3.5.3 Kuljetuslaatikko	14
3.5.4 Lemmikki matkustamossa	18
3.5.5 Lemmikki ruumassa	19
4 TUONTI- JA VIENTIMÄÄRÄYKSET	20
4.1 Rokottamattomien kissan- ja koiranpentujen tuonti Suomeen	21
4.2 Koirien ja kissojen vienti Suomesta EU-maihin	21
4.3 Vienti muista EU- maista Ruotsiin	22
4.4 Vienti muista EU-maista Iso-Britanniaan ja Irlantiin	22
5 LEMMIKKIELÄINPASSI	24
5.1 Raivotautirokote	25
5.2 Raivotautivasta-ainetutkimus	25
5.3 Ekinokokkoosia koskevat vaatimukset	25
6 TUNNISTUSMERKINTÄ	27
7 VIRANOMAISTEN YHTEYSTIETOJA	29
7.1 EU-maiden viranomaisten yhteystietoja	29
7.2 Suomen viranomaisten yhteystietoja	30

8 HYÖDYLLISIÄ TIETOLÄHTEITÄ	31
8.1 Linja-auto- ja junaliikenne	31
8.2 Laivaliikenne	31
8.3 Lentoliikenne	31
8.4 Lainsäädäntö	32
8.5 Järjestöt, liitot ja asiantuntijat	32
8.6 Lemmikkitarvikeliikkeitä	33
9 MUISTILISTA	34
9.1 Automatkalle	34
9.2 Linja-automatkalle	35
9.3 Junamatkalle	35
9.4 Laivamatkalle	36
9.5 Lentomatkalle	37
LÄHTEET	38

1 JOHDANTO

Tämä opas on tarkoitettu kissan ja koiran kanssa matkustavalle yksityishenkilölle. Oppaan tarkoituksena on antaa ohjeita lemmikin kanssa matkustavalle Euroopan Unionin (EU) sisällä.

Oppaassa pyritään vastaamaan seuraaviin kysymyksiin;

- Miten lemmikin kanssa matkustetaan eri liikennevälineillä?
- Mitä etukäteisvalmisteluja matka vaatii?
- Millaisia varusteita matkaa varten on hankittava?
- Kuinka lemmikin perushyvinvoinnista huolehditaan matkan aikana?
- Millaiset ovat nykypäivän lainsäädäntö ja määräykset?
- Mitä asiakirjoja ja todistuksia matkaa varten on hankittava?
- Mistä saadaan lisätietoa?

Oppaan sisältämät ohjeet on suunnattu yksityishenkilölle, joka matkustaa lemmikkinsä kanssa Euroopan Unionin sisällä ei-kaupallisessa tarkoituksessa. Ei-kaupallinen matkustaminen tarkoittaa matkustamista, jonka motiivina *ei ole* lemmikin myyminen tai luovuttaminen uudelle omistajalle. Oppaassa käsitellään lemmikkimatkailua Suomen sisällä, Suomesta muihin EU-maihin sekä muista EU-maista Suomeen. Myös matkustamista muiden EU-maiden välillä käsitellään jonkin verran. Tarkoituksena on antaa lukijalle kattava kuva lemmikin kanssa matkustamisen perusasioista. Oppaassa myös mainitaan lähteet, joista tietoa voi hankkia lisää. Oppaan tärkein tarkoitus on koota tiedot tiiviiksi paketiksi, josta on apua lemmikin kanssa matkaa suunnittelevalle.

2 EUROOPAN UNIONIN JÄSENMAAT

Euroopan Unioniin kuuluvat (2007) Alankomaat, Belgia, Bulgaria, Espanja, Irlanti, Italia, Itävalta, Kreikka, Kypros, Latvia, Liettua, Luxemburg, Malta, Portugali, Puola, Ranska, Romania, Ruotsi, Saksa, Slovakia, Slovenia, Suomi, Tanska, Tšekki, Unkari, Viro ja Yhdistynyt kuningaskunta, johon kuuluvat Iso-Britannia ja Pohjois-Irlanti. Lisäksi Turkin, Kroatian ja Makedonian kanssa käydään jäsenyysneuvotteluja.

Euroopan Unionin jäsenmaat

3 LEMMIKIT LIIKENNEVÄLINEISSÄ

3.1 Autossa

Kissa

Kissa on totuteltava jo pienenä auton kyytiin, jotta se viihtyy autossa. Aikuinen kissa on vaikeampi totuttaa uusiin ihmisiin ja maisemiin, joten liikuttaessa kodin ulkopuolella, kissa kannattaa ottaa mukaan jo ihan pienestä pitäen. Matkaa varten on hankittava kissalle kuljetuslaatikko, johon kissa on totutettava jo hyvissä ajoin ennen matkaa.

Lähdettäessä kissan kanssa pidemmälle matkalle, on ennen matkaa syytä käydä eläinlääkärillä tarkastuttamassa sen terveydentila. Omistaja tuntee kissansa luonteen paremmin kuin kukaan muu. Onko kissa ujo vai rento, sopeutuuko se helposti muutoksiin ja meluun tai miten käy jos ruoka-ajat venyvät. Vaikka kissa viihtyisi hyvin autossa, se saattaa silloin tällöin protestoida. Tästä huolimatta ei kuitenkaan kannata heti luovuttaa vaan kissan totuttamista uuteen ympäristöön on syytä jatkaa. Jos kissan toipuminen automatkasta kestää monta päivää, on syytä harkita jotain toista matkustustapaa.

Lähdettäessä kissan kanssa automatkalle, se on syytä pitää poissa näköpiiristä, omassa kantolaatikossaan. Jos kissa on vapaana auton sisätiloissa, se voi aiheuttaa vaaratilanteita, esimerkiksi pyörimällä kuljettajan jaloissa. Lisäksi se voi ryömiä sellaiseen paikkaan, mistä sitä on mahdotonta saada pois. Ennen matkalle lähtöä kantolaatikon pohja on hyvä suojata ja pehmustaa jollakin. Kissan on myös mukavampi olla, jos laatikko peitetään matkan ajaksi esimerkiksi pyyhkeellä. Kissa pystyy matkustamaan jaloittelematta yhtä kauan kuin ihminenkin. Kun tauko koittaa, tulee kissa laittaa hihnaan jaloittelua varten ja tarjota sille sekä vettä että hiekkalaatikkoa. Kissaa ei koskaan saa jättää yksin autoon pitkäksi aikaa. Autossa kohoavan lämmön lisäksi uhkana voi olla myös varas, joka tunnistaa rotukissan. Jos kissa jää autoon yksin, on hyvä jättää ikkunat raolleen, ja ajaa auto mahdollisimman varjoisaan paikkaan.

Koira

Koira kanssa matkustamisen sujuvuus riippuu paljolti koiran luonteesta. Joillekin koirille matkustaminen on pelottava kokemus, kun taas toiselle se on jännittävä seikkailu. Koiralle on hyvä asentaa jokin tunniste ennen automatkalle lähtöä. Se voi olla kaulapantaan asetettava nimilappu tai ihon alle asennettu mikrosiru. Tämä on ehdottoman tärkeää, jos koira varastetaan tai se katoaa. Lähdettäessä pitkälle matkalle koira on syytä käyttää eläinlääkärin tarkastuksessa.

Autolla matkustettaessa koiran ei saa antaa nojata ulos ikkunasta, vaan ilmansaanti on varmistettava pitämällä auton tuuletus tehokkaana. Koiran on päästävä välillä jaloittelemaan ja juomaan raikasta vettä, varsinkin lämpimällä säällä. Koiraa ei saa kuumalla jättää lyhyeksikään aikaa yksin autoon. Raolleen jätetyt ikkunat eivät riitä pitämään autoa tarpeeksi viileänä ja lämpötila voi nousta hetkessä koiralle hengenvaaralliseksi. Eläimet saavat lämpöhalvauksen paljon helpommin kuin ihmiset. Ensiapuna lämpöhalvauksen saanut koira tarvitsee viilenystä. Turkki on kasteltava viileällä vedellä ja eläin on toimitettava eläinlääkärin hoitoon. Lämpöhalvaus iskee nopeasti ja ilman hoitoa lemmikki menehtyy siihen. Jos koira kärsii matkapahoinvoinnista, ei sitä kannata ruokkia tuntia ennen matkaa. Ajotyö voi myös vaikuttaa koiran pahoinvointiin. Kuljettajan kannattaa ajaa mahdollisimman tasaisesti, ja välttää nopeita kiihdytyksiä ja äkkijarrutuksia.

Koirat matkustavat selvästi enemmän kuin kissat. Myös koira on kissan tavoin opetettava autoilemaan jo pienestä pitäen. Koira, niin kuin mikä tahansa eläin, tulee sijoittaa autoon siten että muille matkaajille tai koiralle itselleen ei aiheudu vahinkoa tai vaaraa. Ajoturvallisuutta ei pidä missään vaiheessa riskeerata. Koira täytyy opettaa, että se ei saa istua kuljettajan sylissä eikä hyppiä edestakaisin takapenkiltä etupenkille. Onnettomuuksien ehkäisemiseksi on tärkeää, että koira on kiinnitetty ajon aikana asianmukaisesti. Koiran on oltava kuljetuslaatikossa, turvavaljaissa tai farmariautossa takana omassa osastossaan.

Eläinsuojelulakiin pohjautuvan eläinsuojeluasetuksen mukaan, koiraa ei missään tapauksessa saa kuljettaa auton umpinaisessa tavaratilassa. Samoin eläimen kiinnityksemisestä autossa eläinsuojeluasetus määrää, että kytkennän tulee olla tarpeeksi vahva, ettei se katkea matkan aikana. Lisäksi koiran tulee päästä makuulle eikä kytkemisestä saa aiheuta koiralle kuristumista tai muuta vahinkoa. Käytettäessä kuljetuslaatikkoa, on sekin kiinnitettävä joko turvavöihin

tai kiinnityshihnoihin. Nämä varotoimet estävät myös mahdolliset lisävahingot. Jos onnettomuus sattuu, irrallaan autossa oleva koira lentää tuulilasin läpi kuin ohjus. Onnettomuuden sattuessa kiinnitys estää myös koiran putoamisen ikkunasta. Irrallaan oleva koira jatkaa törmäystilanteessa liikettään sillä nopeudella, jota auto ennen törmäystilannetta ajoi. Aina onnettomuutta ei voi välttää ja tätä tilannetta varten on erittäin tärkeää pitää autossa mukana standardin mukaisesti hyväksyttyä ensiapulaukku.

3.2 Linja-autossa

Kissa ja koira voivat matkata myös linja-autossa. Mikäli bussissa on tilaa, lemmikki voi matkustaa omistajan kanssa, omistajan vastuulla. Tämä linja-autoliiton suositus koskee vain tavallisia ja vaarattomia lemmikkejä. Lemmikkiä ei voi yleensä laittaa matkustamaan linja-autossa yksin, vaan sillä on oltava mukanaan saattaja. Lemmikkieläimiä ei saa pitää bussissa irrallaan, vaan eläimen tulee olla talutushihnaan kytkettynä tai omassa kuljetuslaatikossaan. Lemmikkiä ei myöskään saa sijoittaa istuimelle. Näiden määräyksien tarkoituksena on minimoida kaikki mahdolliset haitat, joita kuljetuksesta saattaa aiheutua.

Jos bussissa istuu jo valmiina matkustaja joka on lemmikille allerginen, on hänellä ensisijaisesti oikeus valita oma paikkansa linja-autossa. Tarvittaessa kuljettajalla on oikeus poistaa lemmikki linja-autosta, mikäli toiset matkustajat niin vaativat. Opas- tai avustuskoiria kuljettaja tai kanssamatkustajat eivät voi kuitenkaan estää nousemasta bussiin. Lemmikkimaksu linja-autossa on aina yrityskohtainen, joten eri bussiyhtiöt voivat veloittaa matkasta eri hinnan. Maksun suuruuden voi selvittää etukäteen suoraan bussiyrityksiltä. Luvusta 9 hyödyllisiä tietolähteitä löytyy Yritystelen internet-sivusto, johon on listattu kaikki Suomen linja-autoyhtiöt yhteystietoineen.

3.3 Junassa

Lemmikki voi matkustaa junassa vain yhdessä omistajansa kanssa. Yksin lemmikkiä ei voi lähettää matkalle. Paikkoja lemmikin kanssa matkustavalle löytyy jokaisesta junasta. Lemmikkivaunun tunnistaa vaunun kyljessä olevasta koiratunnuksesta. Opasteet löytyvät sekä vaunun sisä- että ulkopuolelta. Useimmiten lemmikki viihtyy hyvin junassa. Omistaja tietää itse parhaiten, voiko lemmikkiä kuljettaa samassa vaunussa, jossa on mahdollisesti muitakin lajitovereita. Pääsääntönä junassa matkustamiseen on, että lemmikki on rokotettu ja sisäsiisti. Lemmikin paikka junassa on ensisijaisesti lattialla, joten mukaan on syytä varata vaikkapa lemmikille ennestään tuttu huopa.

Jos omistaja vuoraa istuimen ja maksaa lemmikkimaksun lisäksi myös puolilipun hinnan, hän voi pitää lemmikkiä matkan aikana myös istuimella. Raikasta juomavettä ja oma juomakuppi kannattaa varata myös mukaan. Lemmikin kuljettaminen junassa ei ole ilmaista. Kiinteä maksu lemmikistä on 5€/lemmikki. Makuuvaunuissa lemmikkilippu maksaa 10 €, ja asemalta etukäteen ostettuna 8,40 €. Kahdesta samassa kuljetuskopissa matkustavasta lemmikistä peritään vain yksi maksu. Lemmikin kanssa matkustava on vastuussa siitä, että lemmikki ei häiritse muita kanssamatkustajia tai turmele junan sisustusta. Omistaja on korvausvastuullinen, jos jotain vahinkoja pääsee tapahtumaan.

Koiratunnus

3.4 Laivassa

Lemmikin vieminen risteilylle on kielletty, joten lemmikkieläimiä voi kuljettaa ainoastaan reittimatkoilla. Poikkeuksena ovat opaskoirat, joita voi ottaa mukaan edellyttäen, että niihin liittyvät asiakirjat ovat kunnossa. Reittimatkalle mukaan otettavasta lemmikistä on tehtävä oman matkanvarauksen yhteydessä erillinen kuljetussopimus. Varausta tehtäessä on otettava huomioon, että lemmikkieläimiä otetaan kullekin reittivuorolle vain rajoitettu määrä. Käytännön ohjeet lemmikin kanssa matkaamisesta laivalla ovat saatavilla lähtöselvityksestä.

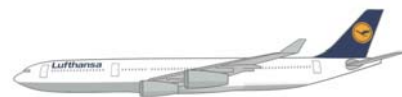
Laivamatkalle lähdetessä on otettava huomioon, että viranomaisten edellyttämät asiakirjat ovat mukana ja niissä on tarvittavat tiedot eläimestä. Viranomaiset voivat käännyttää eläimen takaisin, mikäli asianomaiset asiakirjat eivät ole kunnossa. Tässä tapauksessa matkustaja vastaa itse syntyvistä kuluista.

Mikäli matkustaja on varannut käyttöönsä koko hytin, kissa ja koira voivat oleskella vapaasti hytissä, mutta eivät vuoteissa. Lemmikkien tulee olla aina talutushihnoissa, ja ulkoilutuksen tapahduttava ainoastaan ulkokannella. Lemmikkiä ei voi ottaa mukaan ravintoloihin eikä sitä saa koskaan jättää yleisiin tiloihin ilman vartiointia. Halutessaan omistaja voi hankkia koiralle nostokahvalla varustetut pelastusliivit laivamatkaa varten. Kissalla ja koiralla on oltava mukana lemmikkieläinpassi kaikissa Suomen, Ruotsin ja Viron välisissä eläinkuljetuksissa. Eläinlääkäri myöntää lemmikille passin, josta löytyy EU- maiden välisiä kuljetuksia koskevat vaatimukset.

REITTIKULJETUKSEN LEMMIKKIHINNAT			
Reitti		Laiva	Hinta / eläin / suunta
Viking Line	Helsinki - Tukholma	M/s Mariella M/s Gabriella	13,50 €
	Turku - Tukholma	M/s Amorella M/s Isabella	11,50 €
	Helsinki - Tallinna	M/s Rosella	11,50 €
Lisätietoja	Lemmikkihytit	Laivoilla ei ole erillisiä lemmikinkuljetushäkkejä, lemmikit matkustavat samassa hytissä omistajansa kanssa. Lemmikit sallittu kaikissa muissa hytteissä, paitsi allergiahytteissä.	
	Helsinki - Tallinna reitti	Maaliskuusta 2008 alkaen reitillä liikennöi myös Viking Express	
Reitti		Laiva	Hinta / eläin / suunta
Tallink Silja	Helsinki - Tallinna	Tallink Star Tallink Galaxy Tallink Superfast	13 € / häkki
	Helsinki - Maarianhamina - Tukholma	Silja Symphony Silja Serenade	15 € / hytti
	Helsinki - Rostock	Tallink Superfast	80 € / hytti tai häkki
	Helsinki - Ahvenanmaa	Silja Serenade Silja Symphony	15 € / hytti
	Turku - Långnäs - Kapellskär	Silja Europa	15 € / hytti
	Turku - Långnäs - Tukholma	Silja Europa Silja Festival	15 € / hytti
		M/s Seawind	10 € / hytti
	Turku - Ahvenanmaa	Silja Serenade Silja Symphony Silja Europa Silja Festival	15 € / hytti
		Tukholma - Riika	M/s Regina Baltica
	M/s Vana Tallinn		18 € / häkki
Tukholma - Maarianhamina - Tallinna	M/s Viktoria M/s Romantika	18 € / häkki	
Lisätietoja	Ruotsin liikenteessä	Hyttivaraus pakollinen sekä päivä-että yövuoroilla. Koko hytti varattava A - C luokasta (ei Promenade-luokasta) matkustajan ja hänen seurueensa käyttöön. Rajattu eläin / hyttimäärä. Pääsääntöisesti 1 eläin / hytti.	
	Tallink Galaxy M/s Viktoria M/s Romantika M/s Vana Tallinn	Lemmikkiä ei saa pitää autossa autokannella.	

Huom. Taulukon hinnat ovat syksyltä 2007. Hinnat voivat muuttua sesongeittain.

3.5 Lentokoneessa

Kissoja ja koiria voidaan kuljettaa lentokoneessa kolmella eri tavalla; matkustamossa käsimatkatavarana, ruumassa tai rahtina. Mikäli lennolle on tulossa allerginen matkustaja, lemmikkiä ei voida yleensä ottaa matkustamoon. Tilanteet voivat kuitenkin olla neuvoteltavissa, jos eläin on mahdollista sijoittaa kauemmas allergisesta henkilöstä. Lentokoneissa ilmanvaihto kulkee ylhäältä alas, jolloin esimerkiksi 10 penkkirivin välimatka eläimen ja allergisen henkilön välillä saattaa olla riittävä. Lemmikki tulee ruokkia ennen matkaa kevyesti, jottei se matkan aikana tekisi tarpeitaan kuljetuslaatikkoon. Vettä kannattaa varata säiliöön mukaan, mikäli kuljetus kestää yhteensä yli 12 tuntia. Lentoyhtiö huolehtii vesimäärien tarkistamisesta välilaskupaikoilla. Lentoa valittaessa on pyrittävä valitsemaan reitti, jolla on mahdollisimman vähän välilaskuja. Myös koneen vaihtoja on pyrittävä välttämään. Keskellä viikkoa matkustajia on vähemmän, jolloin matkustaminen on rauhallisempaa lemmikin kanssa. Kuumina vuodenaikoina on suositeltavaa matkustaa lemmikin kanssa aikaisin aamulla tai myöhään illalla.

3.5.1 Lentomatkan valmistelut

Otettaessa lemmikki mukaan käsimatkatavarana, varaus on tehtävä hyvissä ajoin oman lentovarauksen yhteydessä. Muutama päivä ennen lentoa on syytä varmistaa, että tehty varaus ei ole kadonnut. Epäiltäessä, että lemmikki ei ole lentokunnossa, on hyvä tarkistuttaa se eläinlääkärillä. Eläinlääkäri Päivi Kuisman mukaan lennolle ei kannata ottaa mukaan vanhaa, sydänsairasta tai tiineenä olevaa eläintä. Rauhoittavien lääkkeiden käyttö matkan aikana ei ole suositeltavaa, koska se voi olla eläimelle jopa vaarallista. Mikäli lääkitys on kuitenkin tarpeellista, tulee siitä sopia erikseen eläinlääkärin kanssa. Tarkat ohjeet ja tiedot lääkityksestä tulee selvästi merkitä eläimen kuljetuslaatikkoon. Jos eläin on lievästi levoton matkustuksesta, sen olon helpottamiseen Kuisma on suositellut esimerkiksi apteekeissa ja luontaistuotekaupoissa myytävää feromonisuihketta. Kyseisen suihkeen tuoksu saa jotkut lemmikit tuntemaan olonsa kotoisammaksi.

Lennolle lähtevästä lemmikistä on ilmoitettava lentoyhtiölle jo varausta tehtäessä, jotta lentoyhtiö voi tarkistaa onko eläinkiintiössä vielä tilaa. Matkustajan ja hänen mukanaan olevan

lemmikin varaus on tehtävä aina yhtä aikaa. Varausta tehdessä on myös ilmoitettava kuljetuslaatikon mitat sekä laatikon ja eläimen yhteispaino. Samoin kuin ihmisten matkustamisesta myös lemmikkieläinten matkustamisesta peritään aina maksu. Poikkeuksena ovat opaskoirat. Kotimaassa lemmikin kuljetusmaksu on 27€ suunta, riippumatta siitä matkustaako eläin matkustamossa vai ruumassa.

3.5.2 Lentokuljetusmääräykset

Jokaisella maalla on oma lainsäädäntö lemmikkien kuljetuksesta. Maakohtaisten rajoitusten lisäksi lemmikkien kuljetuksiin liittyy eläinsuojelullisia rajoituksia. Esimerkkinä voidaan mainita koiranpennut, joiden matkustaessaan tulee olla luovutusikäisiä, vieroitettuja sekä niiden on osattava syödä itse. Suomessa lentoteitse kuljetettavan koiranpennun alaikäraja on 8 viikkoa. Lisäksi kannattaa ottaa selvää vielä maakohtaisista ikärajoituksista ja tarvittavista asiakirjoista, sekä ottaa yhteyttä maan viranomaisiin.

Eläinten lentokuljetuksesta määrää IATA (International Air Transport Association) eli kansainvälinen lentoliikenneliitto. IATA:n määräykset sitovat kaikkia sen jäseninä toimivia lentoyhtiöitä. Näiden määräysten noudattaminen vaihtelee, riippuen matkakohdemaasta ja käytettävästä lentoyhtiöstä. Lentoyhtiön ja lentokenttien laatutaso, eri maiden erilaiset eläinsuojelunormit sekä yleinen tietämys eläinten hyvinvoinnista eli maan eläinsuojelukulttuuri määräävät pitkälti sen, miten eläimiä kohdellaan ja miten hyvin määräysten ja suositusten noudattamista valvotaan. Tämä on syytä huomioida kohdemaata ja lentoyhtiöitä valittaessa.

Myös jokaisella lentoyhtiöllä on omat käytäntönsä lemmikkien kuljettamisen suhteen. Lentoyhtiöt voivat määräyksillään rajoittaa lemmikin kanssa matkustamista. Esimerkiksi British Airlines ei ota lainkaan kuljetettavakseen lyhytkuonoisia koiria, eikä vaaralliseksi luokittelemiaan koirarotuja ja niiden risteytyksiä. Lisäksi yhtiö ei ota lennoilleen narttuja, jotka ovat olleet yli kuusi viikkoa kantavana eikä alle kymmenviikkoisia pentuja. Määräykset siis vaihtelevat lentoyhtiöittäin, joten niistä kannattaa ottaa hyvissä ajoin selvää ennen suunniteltua matkaa. Lentoyhtiöiden lisäksi lentoasemilla on omat määräyksensä lemmikkejä koskien.

3.5.3 Kuljetuslaatikko

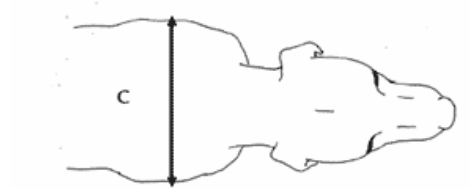
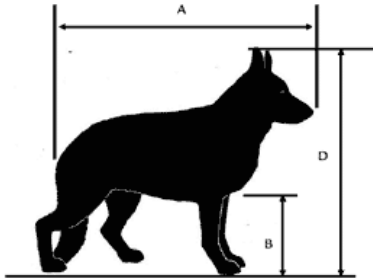
Pienikokoinen lemmikki voidaan kuljettaa matkustamossa joko kuljetuslaatikossa tai kantokassissa, sijoitettuna edessä olevan penkin alle. Isot lemmikkieläimet kuljetetaan ruumassa, lämpimässä tilassa ja omassa kuljetuslaatikossaan. Lentomatkalle lähdettäessä lemmikki on totutettava kuljetuslaatikkoon muutama päivä ennen lähtöä. Kuljetuslaatikko on hyvä vuorata vaikkapa tutunhajuksella peitteellä. Eläimen viihtyvyyttä edesauttaa myös tuttu lelu laatikossa. Varausta tehdessä on ilmoitettava kuljetuslaatikon mitat sekä laatikon ja eläimen yhteispaino. Lentoyhtiöillä on oma lemmikkiä koskeva painorajoitus. Esimerkiksi Finnairilla matkustamoon sijoitettava eläin saa painaa kuljetuslaatikkoineen maksimissaan kahdeksan kilogrammaa. Kuljetuslaatikkoon saa sijoittaa useamman eläimen, kunhan niiden ja laatikon yhteispaino eivät ylitä määrättyä painorajoitusta. Lisäksi laatikon koon on täytettävä matkustajien normaalit käsimatkatavaramitat, joka on yleensä 50 x 40 x 20. Tämä saattaa hieman vaihdella muutamilla senttimetreillä, lentoyhtiöstä riippuen.

Finnairilla kuljetuslaatikon korkeus on korkeintaan 25 cm. Tällä taataan, että häkki tai laatikko mahtuu matkustajan jalkatilaan kaikissa yhtiön käyttämissä lentokonetyypeissä. Lentoyhtiö voi tarvittaessa kieltää lemmikkiä nousemasta koneeseen, jos kuljetuslaatikko on liian suuri tai jos lemmikki on laatikon kokoon nähden liian suuri. Yhdellä matkustajalla voi olla matkustamossa mukanaan ainoastaan yksi kuljetuslaatikko. Samaan pesueeseen kuuluvat tai muuten vain keskenään tutut lemmikit voidaan kuljettaa samassa kuljetuslaatikossa tietyin ehdoin. Eläimet, jotka ovat merkittyinä samaan varaukseen, merkitään yhtenä eläinyksikkönä. Jos lemmikillä ei ole omaa määräkset täyttävää kuljetuslaatikkoa, niitä voi useimmiten ostaa myös lentoyhtiöiltä. Kuljetuslaatikkoa ostaessa kannattaa ottaa huomioon lentokuljetusnormit täyttävät seikat eli kestävyys, ilmansaanti ja lukitus. Lemmikki joutuu olemaan koko lentomatkan ajan kuljetuslaatikossaan, joten kannattaa ottaa huomioon lemmikin matkustusmukavuus. Laatikon on oltava tarpeeksi iso, jotta lemmikki pystyy kääntymään, makamaan luonnollisesti sekä seisomaan selkä suorana. Laatikon on lisäksi oltava vahvatekoinen, jotta se on mahdollisimman turvallinen. Materiaaliltaan laatikon on oltava puuta tai kovaa muovia, metallihäkki ei sovellu lentokuljetukseen. Laatikossa on oltava ilma-aukot kolmella sivulla ja sen on oltava vedenpitävä. Luukkujen on oltava ehdottomasti lukittuina, etteivät ne vahingossa aukea tai ettei lemmikki pääse irti.

Finnair noudattaa IATA:n asettamia määräyksiä kuljetuslaatikkovaatimusten suhteen. Vaatimukset vaihtelevat eläinlajin mukaan. Kaikille eläimille on kuitenkin olemassa samat yleispätevät ohjeet. Laatikon on oltava turvallinen sekä eläimelle että sitä käsitteleville henkilöille. Laatikossa on oltava riittävästi tuuletusaukkoja, ja sen rakenne on oltava kestävä. On ehdottoman tärkeää, että laatikko on oikean kokoinen kyseiselle eläinlajille. Laatikon täytyy olla suunniteltu siten, että se ei aukea itsestään sisä- tai ulkopuolelta. Luukkujen on oltava ehdottomasti lukittuina, ettei lemmikki pääse irti. Laatikon on oltava myös ehjä, puhdas, vuotamaton, ja lisäksi laatikossa ei saa olla pyöriä.

Kissan ja koiran laatikkovaatimukset ovat kutakuinkin samat. Lemmikin on mahdollista istumaan ja seisomaan laatikossa, siten että sen korvat tai pää ei koske kattoon. Lemmikin on myös mahdollista makaamaan tassut suorina ja kääntymään ympäri. Laatikon materiaalin täytyy olla joko vaneria tai kovaa muovia. Metallihäkki ei sovellu lentokuljetukseen. Muoviin sijoitettuna lemmikin paino saa olla enintään 40 kilogrammaa. Laatikossa on oltava ilma-aukot kolmella sivulla ja sen on oltava vedenpitävä.

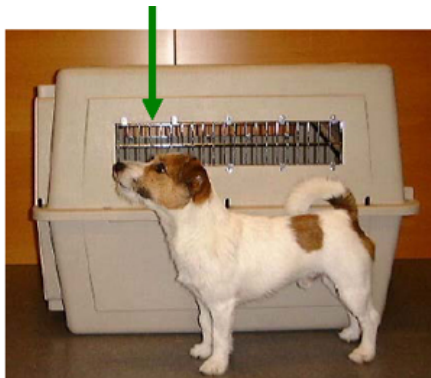
Kuljetuslaatikolle asetettavat vaatimukset

Korkeus: Seisontakorkeus (D)

Pituus: $A + \frac{1}{2} B$

Leveys: $C \times 2$

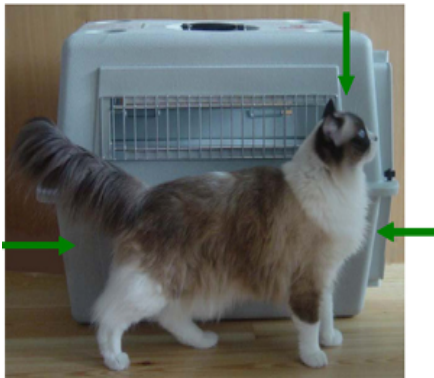
Koiran pitää mahtua seisomaan kuljetuslaatikossa pää pystyssä.

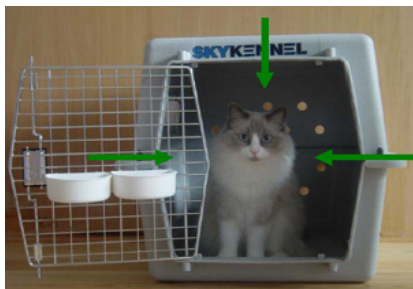
Sekä istumaan laatikossa ilman, että pää tai korvat ottavat kattoon kiinni. Laatikossa täytyy olla aina juomakuppi.

Koiran täytyy myös mahtua makaamaan laatikossa tassut suorina ja kääntymään laatikossa.

Myös kissan pitää mahtua seisomaan laatikossa pää pystyssä.

Kissan täytyy pystyä istumaan laatikossa ilman, että pää tai korvat ottavat kattoon kiinni. Laatikossa pitää olla aina juomakuppi.

Kissan täytyy myös pystyä kääntymään laatikossa ja makaamaan tassut suorana.

3.5.4 Lemmikki matkustamossa

Lemmikin pääsy omistajan kanssa matkustamoon riippuu monesta seikasta. Siihen vaikuttavat omalta osaltaan itse lentoyhtiö, lemmikin koko ja mahdolliset maakohtaiset määräykset. Lentoyhtiöillä voi olla rajoituksia matkustamoon otettavien lemmikkien lukumäärästä. Lisäksi lemmikin matkustamoon pääsyyn voi vaikuttaa se, onko kyseinen lento kotimaan vai ulkomaan lento. Jotkut lentoyhtiöt puolestaan eivät ota kissoja tai koiria matkustamoon lainkaan. Matkustamossa kuljetettava lemmikki on koko lentomatkan omistajan vastuulla. Jos jokin tapahtuu, niin lentoyhtiö ei ole korvausvastuullinen.

Matkustamossa matkustaville lemmikeille on omat määräyksensä. Lemmikki on määräysten mukaan sijoitettava matkustamoon siten, että se mahtuu edessä olevan istuimen alle kuljetuslaatikossaan. Matkustamossa matkustavan lemmikin tila on eläimelle todella pieni, joten esimerkiksi koirista matkustamossa voivat matkustaa vain pienikokoisimmat kääpiökoirat. Lemmikin matkustuspaikkaa mietittäessä on myös aiheellista huomioida mikä on lemmikin parhaaksi. Onko parempi laittaa lemmikki ennemmin lämmitettyyn ja ilmastoituun rahtitilaan kuin tukalaan, matkustajia täynnä olevaan matkustamoon. IATA onkin tästä syystä suositellut, että lemmikkiä ei oteta matkustamoon matkalle, joka kestää yli neljä tuntia.

Matkustamossa matkustavan lemmikin täytyy olla suljetussa laatikossa tai kassissa koko matkan ajan. Joissain maissa sama kielto jatkuu koneesta myös lentokenttärakennukseen, eikä eläintä saa ottaa ulos kuljetuslaatikosta rakennuksen sisälläkään. Joissakin maissa tämä säädös on hyvin tiukka. Suomessa on totuttu varsinkin kansallisilla lennoilla siihen, että koira seilaa milloin omistajan sylissä ja milloin lattialla ympärillään lentoemäntiä, joiden pitäisi valvoa turvamääräysten noudattamista. Lennon henkilökunnan pitäisi vastata turvallisuusmääräysten noudattamisesta, ja näiden määräysten laiminlyönnit aiheuttavat turvallisuusriskin sekä matkustajille että lemmikeille.

3.5.5 Lemmikki ruumassa

Finnairin lomalennoilla matkustavat lemmikit sijoitetaan aina ruumaan, poikkeuksena ovat opas- ja palveluskoirat. Useimmiten lemmikille itselleen samoin kuin omistajallekin on mukavampi, että lemmikki matkustaa matkatavarana eli ruumassa. Ruumaan otettavien lemmikien määrä riippuu muun muassa muun rahdin määrästä sekä eläinkuljetuksiin varatuista tiloista. Tällöin koneessa on lemmikeille tarvittava ilmastointi ja lämmin tila. Varausta tehdessä on syytä varmistaa, että lentokonetyyppi on sopiva eläinkuljetuksille.

Yleisesti ottaen lentoa kohti otetaan yhdestä kolmeen eläintä. Finnairilla yhdelle lennolle otettavien lemmikkien määrä on kaksi. Lentäen matkustavalla eläimellä tulee olla IATA:n määräysten mukainen kuljetuslaatikko. Jos lemmikillä ei ole omaa määräkset täyttävää kuljetuslaatikkoa, niitä voi useimmiten ostaa myös lentoyhtiöltä. Kuljetuslaatikkoa ostaessa kannattaa ottaa huomioon lentokuljetusnormit täyttävät seikat eli kestävyys, ilmansaanti ja lukitus.

Lemmikin matkaa varattaessa on varauduttava kertomaan kuljetuslaatikon mitat, laatikon paino sekä lemmikin paino. On tärkeää myös huomioida, että kaikki kuljetuslaatikot eivät mahdu koneiden rahtiluukuista sisään. Lemmikki on kuljetettava isossa, puisessa ja vahvatekoisessa kuljetuslaatikossa, jos sen paino on yli 40 kilogrammaa. Alle kuuden kuukauden ikäiset pennut voidaan laittaa samaan kuljetuslaatikkoon. Pentuja saa olla laatikossa yhteensä kolme, ja niiden yksittäispaino pitää olla alle 14 kilogrammaa. Yli kuuden kuukauden ikäisiä pentuja voi kuljettaa myös samassa laatikossa. Tässä tapauksessa lemmikkejä saa olla laatikossa kaksi, ja niiden yksittäispaino tulee myös olla alle 14 kilogrammaa. Lentokoneen ruumassa on tilaa vain kahdelle eläinkuljetuslaatikolle. Embraer- ja ATR-koneiden ruumaan mahtuu vain yksi laatikko kerrallaan. Jos lemmikin paino laatikkoineen ylittää 50 kilogrammaa, se on kuljetettava rahtina. Ohjeet lemmikin lähettämisestä rahtina saa aina kyseiseltä lentoyhtiöltä.

4 TUONTI- JA VIENTIMÄÄRÄYKSET

Lemmikkieläinten tuontiin liittyy paljon erilaisia määräyksiä ja säädöksiä. Tuonti- ja vientivaatimukset on otettava huomioon aina liikuttaessa rajojen yli. Näillä vaatimuksilla estetään vakavien eläintautien leviäminen. Eläintautitilanteet eri maissa voivat vaihdella nopeasti ja samalla määräyksetkin muuttuvat nopeasti. Tästä syystä on aina ennen matkalle lähtöä hyvä tarkistaa voimassa olevat määräykset. Matkalle lähdettäessä tarkat tiedot tuonti- ja vientirajoituksista ja vaatimuksista voi selvittää kohdemaan suurlähetystöstä tai eläinlääkintäviranomaiselta. Vientisäännökset ovat kiinteästi sidoksissa kohdemaan lainsäädännön kanssa. Ennen matkaa on etukäteen selvitettävä millaiset karanteeni- ja rokotusmääräykset matkakohteessa on voimassa. Enimmillään karanteeni voi olla jopa neljä kuukautta. Matkustettaessa lemmikin kanssa maasta toiseen, se tarkastetaan aina maahan saavuttaessa. Tärkeimmät tuontivaatimukset ovat lemmikkieläinpassi, tunnistemerkintä ja raivotautirokotus.

Kissojen ja koirien tuontivaatimusten tärkeimpänä tarkoituksena on ehkäistä eläintautien leviämistä. Vaatimukset ovat riippuvaisia lähtömaan eläintautitilanteesta. On äärettömän tärkeää noudattaa näitä ehtoja, muun muassa raivotaudin eli rabieksen leviämisen välttämiseksi. Vaatimukset saattavat muuttua hetkessä, jos jossain maassa puhkeaa eläintauti. Tuontimaa on myös yksi tärkeä kriteeri. Eri vaatimukset ovat voimassa kun eläintä tuodaan EU:n sisäistä maista ja EU:n ulkopuolisista maista. Tuontivaatimuksiin vaikuttaa myös tuotava eläinlaji. Eläimen tuontirajoitukset riippuvat myös siitä, onko tuonti kaupallista vai ei-kaupallista. Kun lemmikki matkustaa yhdessä omistajansa kanssa, puhutaan ei-kaupallisesta matkustamisesta. Lisäksi matkustaminen on ei-kaupallista kun tuotavia eläimiä on yhteensä enintään viisi, eikä eläintä ei ole tarkoitus myydä tai luovuttaa edelleen uudelle omistajalle. Kun lemmikki tuodaan maahan ei-kaupallisessa tarkoituksessa, sille suoritetaan tullitarkastus. Tullitarkastus suoritetaan kaikille eläville eläimille ilman poikkeuksia. Asiasta säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa 697/2007. Eläimen maahantulosta saatetaan myös vaatia tietynlainen ennakkoilmoitus.

4.1 Rokottamattomien kissan- ja koiranpentujen tuonti Suomeen

Raivotautivapaita EU-maita ovat Alankomaat, Belgia, Irlanti, Italia, Kreikka, Kypros, Luxemburg, Malta, Portugali, Ranska, Ruotsi, Tanska, Tšekki ja Yhdistynyt kuningaskunta. Näistä raivotautivapaista maista saa tuoda rokottamattomia koiran- ja kissanpentuja Suomeen tietyin ehdoin. Kaikki EU-maat eivät kuitenkaan ole raivotautivapaita, joten muista kuin edellä mainituista maista ei saa tuoda rokottamattomia koiran- ja kissanpentuja Suomeen.

Pääsääntönä on, että pennun tulee olla tuontihetkellä tunnistusmerkitty ja alle kolmen kuukauden ikäinen. EU-maiden välillä matkustavalla lemmikillä täytyy olla mukana lemmikkieläinpassi. Lemmikillä täytyy olla mukanaan kasvattajan todistus siitä, että eläin on syntynyt hänen luonaan. Todistuksesta täytyy myös ilmetä, että lemmikki on pidetty erossa villieläimistä vientihetkeen saakka. Matkustuksen tulee tapahtua suoraan lähtömaasta Suomeen. Lentokuljetus voi kiertää muidenkin maiden kautta, kunhan eläin pidetään kansainvälisen lentokentän alueella. Jos pentu jatkaa matkaa Suomesta toiseen EU-maahan, se on rokotettava raivotautia vastaan ennen jatkokuljetusta.

4.2 Koirien ja kissojen vienti Suomesta EU-maihin

Seuraavat vientivaatimukset koskevat kaikkia EU-maita, lukuun ottamatta Ruotsia, Yhdistyneitä Kuningaskuntia, Irlantia ja Maltaa. Lemmikin on oltava tunnistusmerkitty ja rokotettu raivotautia vastaan. Eläimellä tulee olla myös mukana lemmikkieläinpassi, jossa on tunnistusta koskevat tiedot sekä merkintä voimassa olevasta raivotautirokotuksesta. Alle kolmen kuukauden ikäiset rokottamattomat koiran ja kissan pennut saa viedä Suomesta muihin EU-maihin vain, jos määränpäämaa on antanut vientiin luvan. Pentujen on oltava myös tunnistusmerkittyjä ja niillä on oltava voimassa olevat lemmikkieläinpassit. Lisäksi vaaditaan, että pentu on ollut syntymästä asti erossa villieläimistä ja pysynyt syntymäpaikassaan. Pentujen tulee kuljettaa emonsa kanssa, jos ne ovat vielä riippuvaisia siitä. Koiran- ja kissanpennun vienti Ruotsiin, Iso-Britanniaan ja Irlantiin tapahtuu erillisten ohjeiden mukaisesti. Ohjeita pentujen viennistä saa kyseisten maiden viranomaisilta.

4.3 Vienti muista EU- maista Ruotsiin

Lemmikki on oltava tunnistemerkitty ja raivotautirokotettu. Eläimellä on oltava myös mukanaan todistus, josta selviää raivotautivasta-aineiden määritys sekä käsittely ekinokokkoosia vastaan. Merkinnät laitetaan lemmikkieläinpassiin, joka pitää olla lemmikin mukana.

Rokottamattomien koiran- ja kissanpentujen vieminen Ruotsiin on mahdollista tapauksessa, jossa lähtömaa on raivotautivapaa EU-maa. Pentujen kuljettamiselle täytyy olla myös erityinen syy, ja sitä varten on oltava erillinen poikkeuslupa. Poikkeusluvan myöntää Jordbruksverket. Lupa on maksullinen, ja kuitti maksusta on liitettävä lupahakemukseen. Lupa täytyy hakea vähintään 30 vuorokautta ennen lemmikin kuljetusta. Vientiehdot ovat suurilta osin samat kuin tuonnin osalta. Pentu on oltava alle kolmen kuukauden ikäinen ja tunnistusmerkitty. Sillä on oltava mukanaan lemmikkieläinpassi, ja se on tuotava suoraan kasvattajansa luota, jossa se on ollut syntymästään asti. Ehtoina ovat myös, että pentu ei ole ollut missään elämänsä vaiheessa tekemisissä villieläinten kanssa, eikä sitä ole rokotettu raivotautia vastaan. Kun pentua viedään Ruotsiin, vaatimukset perustuvat suurelta osin Ruotsin lainsäädäntöön. Tässä tapauksessa Evira ei voi antaa ohjeita epäselvissä tilanteissa, vaan yhteys täytyy ottaa Ruotsin viranomaisiin. Luvusta 8 yhteystietoja löytyvät Ruotsin viranomaisten yhteystiedot.

4.4 Vienti muista EU-maista Iso-Britanniaan ja Irlantiin

Kissan ja koiran vienti Iso-Britanniaan ja Irlantiin ilman karanteenia on mahdollista seuraavista EU-maista: Alankomaat, Belgia, Espanja, Italia, Itävalta, Kreikka, Kypros, Latvia, Liettua, Luxemburg, Malta, Portugali, Puola, Ranska, Ruotsi, Saksa, Slovakia, Slovenia, Suomi, Tanska, Tšekki, Unkari ja Viro. Lemmikki ei saa vientiä edeltävän kuukauden aikana käydä edellä lueteltujen maiden ulkopuolella. Lemmikin vienti tapahtuu Irlantiin ja Iso-Britanniaan vain tiettyjen reittien kautta ja tiettyjä kuljetusyhtiöitä käyttäen. Suomesta kuljetus Iso-Britanniaan voi tapahtua vain lentämällä Finnairilla tai KLM Cargolla Helsingistä Heathrowiin. Suomesta Irlantiin ei ole toistaiseksi olemassa hyväksyttyä reittiä. Irlantiin lemmikki voidaan viedä myös niin sanotun Prior Approval System- menettelyn avulla. Menettely tarkoittaa, että Irlantiin on etukäteen lähetettävä tarkempia tietoja viennistä. Eläinlääkäriin tar-

kastukseen Dublinissa on myös etukäteen varattava aika. Lisätietoja saa Irlannin viranomaisilta.

Eläimellä täytyy olla mukanaan lemmikkieläinpassi, josta selviää tarvittavat tunnistetiedot lemmikistä, todistus raivotautirokotuksesta, raivotautivasta-ainemäärityksestä sekä merkintä käsittelystä ekinokokkoosia ja punkkeja vastaan. Vaarallisina pidettyjen koirarotujen vienti on kokonaan kielletty Iso-Britanniaan. Kyseisiä koirarotuja ovat esimerkiksi pitbullterrieri ja dogo argentino. Tuontivaatimukset perustuvat suurilta osin näiden maiden kansalliseen lainsäädäntöön, joten ennen matkustamista kannattaa ottaa yhteys maiden viranomaisiin. Irlannin ja Iso-Britannian viranomaisten yhteystiedot löytyvät luvusta 8 Yhteystietoja.

5 LEMMIKIELÄINPASSI

Lemmikkieläinpassi otettiin käyttöön kaikissa EU-jäsenmaissa heinäkuussa 2004, ja sen malli on yhtenäinen. Passi on pakollinen kaikille lemmikeille EU:n sisällä matkustettaessa. Passin tarkoituksena on helpottaa matkustamista, sillä siitä selviää kaikki tarvittavat vaatimukset joita kuljetukseen tarvitaan, eikä muita asiakirjoja näin ollen vaadita. Kotimaan sisällä matkustettaessa lemmikki ei välttämättä tarvitse passia lainkaan.

Vain eläinlääkäri voi myöntää passin lemmikille. Passissa on oltava kaikki eläimen tunnistusta koskevat tiedot. Lemmikkieläinpassissa tulee olla eläinlääkärin myöntämä, voimassa oleva merkintä raivotautirokotuksesta ja ekinokokkoosilääkityksestä. Passissa on oltava tiedot muista rokotuksista ja mahdollisista punkkilääkityksistä. Lisäksi passissa tulee näkyä tiedot mahdollisesta raivotautivasta-ainemäärityksestä sekä tunnistetiedot eläimestä ja sen omistajasta. Kun passiin lisätään uusia tietoja esimerkiksi rokotuksesta, eläinlääkäri tarkastaa eläimen tunnistusmerkinnän.

Kansainvälisten ohjeiden mukaisesti kaikkien lemmikkien täytyy olla rokotettu raivotautia vastaan. Rokote tulee antaa rokotteen valmistaneen laboratorion ohjeiden mukaisesti. Jotta rokotus voidaan antaa eläimelle, sen täytyy olla tunnistusmerkitty. Rokotus tulee antaa kaikille tuotaville eläimille vähintään 21 vuorokautta ennen matkaa. Poikkeuksena on kolmen kuukauden ikäiset kissan- ja koiranpennut, jotka saa tuoda Suomeen rokottamatta.

Kun lemmikki menee uusintarokotukseen tai jos passiin lisätään jotain uusia tietoja, eläinlääkärin tehtävänä on tarkistaa eläimen tunnistusmerkintä. Passiin voidaan merkitä myös muita tietoja eläimen terveyteen liittyen, vaikka niitä ei matkalla vaadittaisikaan. Näitä ovat esimerkiksi muut rokotukset ja tutkimukset joita lemmikille tehdään. Eläinlääkäri voi merkitä tarvittavat rokotukset passin lisäksi myös muihin asiakirjoihin, kuten rokotustodistukseen tai rekisteritodistukseen. Lemmikki ei tarvitse erikseen lemmikkieläinpassia, jos sillä on voimassa oleva todistus, josta näkee raivotautirokotuksen voimassaolon ja muut tarvittavat vaatimukset. Tämä edellyttää, että todistus on annettu ennen 1.10.2004. Lemmikin mukana on oltava kuitenkin muut tarvittavat asiakirjat kuten todistus käsittelystä ekinokokkoosia vastaan.

5.1 Raivotautirokote

Kansainvälisten säädösten mukaan lemmikki täytyy olla rokotettu raivotautia vastaan inaktiivisella rokotteella. Jotta eläimelle voidaan antaa rokote, sen tulee olla tunnistemerkitty. Rokote tulee antaa sen valmistaneen laboratorion ohjeiden ja suositusten mukaisesti. Eläinlääkäri merkitsee rokotuksen viimeisen voimassaolopäivän eläimen omaan lemmikkipassiin tai rokotustodistukseen. EU-maissa matkustettaessa rokotus täytyy antaa vähintään 21 päivää ennen matkustamista. Kaikki lemmikit on pääasiassa rokotettava, muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta. Alle kolmen kuukauden ikäisiä kissan- ja koiranpentuja saa tuoda Suomeen, vaikka niitä ei olisi rokotettu raivotautia vastaan. Raivotautirokotteen voimassaoloaika on Suomessa yhden vuoden, kun rokote on annettu alle vuoden ikäiselle lemmikille. Jos lemmikki on rokotteen anto hetkellä vähintään vuoden ikäinen, rokotteen voimassaoloaika on kaksi vuotta.

5.2 Raivotautivasta-ainetutkimus

Osa EU-maista vaatii tuontivaatimusten lisäksi raivotautivasta-ainetestin. Näitä ovat esimerkiksi Ruotsi, Irlanti, Malta ja Yhdistyneet Kuningaskunnat. Suurimmassa osassa EU-maita tutkimusta ei kuitenkaan tarvita. Poikkeuksena ovat eläimet, jotka tuodaan EU-maasta, jossa raivotautiriski on suuri. Tällöin tutkimus on tehtävä aina ennen tuontia. Vasta-ainetutkimusta varten tarvittava verinäyte tulee ottaa vähintään kolme kuukautta ennen eläimen tuontia. Verinäytteen oton ja raivotautirokotuksen välissä tulee olla vähintään 30 vuorokautta. Lemmikkieläinpassi tulee olla aina eläimen mukana, jotta siitä voidaan tarkistaa merkinnät tehdystä vasta-ainetutkimuksesta.

5.3 Ekinokokkoosia koskevat vaatimukset

Kun kissa tai koira tuodaan Suomeen, sillä täytyy olla tietty annos elimistössä lääkettä, joka suojaa lemmikkiä heisimadoilta, jotka aiheuttavat ekinokokkoosia. Lemmikillä on oltava to-

distus siitä, että asianmukainen annos lääkettä on annettu 30 vuorokautta ennen eläimen saapumista Suomeen. Heisimatolääkitystä ei vaadita kaikissa EU-maissa. Lääkitystä ei vaadita Ruotsista, Yhdistyneistä Kuningaskunnista tai Irlannista suoraan tuotavilta kissoilta tai koirilta. Heisimatolääkitystä ei vaadita myöskään alle kolmen kuukauden ikäisiltä lemmikeiltä. Lisäksi lääkitystä ei tarvita alle 24 tuntia kestäville ulkomaanmatkoilla. Lemmikki on siis tuotava takaisin Suomeen vuorokauden kuluessa. Eläinlääkäri tekee lemmikin eläinpassiin merkinnän ekinokokkoosilääkityksestä. Elintarviketurvallisuusvirasto suosittelee, että lemmikille on hyvä uusia lääkitys kuukauden välein.

6 TUNNISTUSMERKINTÄ

Maa- ja metsätalousministeriön mukaan rajojen yli liikuttaessa lemmikkieläinten on oltava aina tunnistusmerkittyjä. Niillä täytyy olla joko selkeästi luettava tatuointi tai mikrosiru. Jos mikrosiru ei ole ISO 11785- tai ISO 11784 – standardin mukainen, lemmikin omistajalla täytyy olla mukanaan mikrosirun lukemiseen tarvittava laite. Raivotautirokotusta ei voida antaa ennen kuin eläin on tunnistusmerkitty.

Mikrosiru eli ID Chip on lasilla päällystetty siru, jota luetaan nahan läpi. Jokainen mikrosiru on omassa steriilissä pakkauksessa ruiskuineen. Ennen sirun asentamista sen toimivuus testataan lukulaitteella. Siru laitetaan piikillä nahan alle, jolloin lemmikki tuskin edes huomaa sen laittamista. Siru on lemmikillä ikuinen, sillä se pysyy paikallaan koko elämän ajan. Joskus siru voi rikkoontua, mutta tämä on hyvin harvinaista. Sirun asentamisen yhteydessä täytetään lomake, johon kirjataan lemmikin tiedot sekä omistajan yhteystiedot. Yksi kopio jää asentajalle, yksi omistajalle ja yksi lähetetään Suomen Kennelliittoon tai Suomen Kissaliittoon.

Eläinlääkärit suosittelevat lemmikkien merkitsemistä mahdollisimman nuorena, sillä siitä on lemmikille etua koko elämän ajan. Mikrosiru asetetaan yleensä vasemman korvan taakse, mutta se voidaan laittaa myös niskaan tai kaulan sivuun. Sirun asetus on toimenpiteenä helppo ja lähes kivuton. Mikrosirun avulla eläin on aina tunnistettavissa ja omistaja helpommin löydettävissä. Lemmikille voidaan tehdä tunnistusmerkintä myös tatuoimalla, mutta nykyään se on harvinaisempaa.

Tunnistusmerkintää suositellaan laitettavaksi kaikille lemmikeille. Se on usein ainoa keino, jonka avulla kadonnut tai varastettu lemmikki voidaan palauttaa takaisin omistajalle. Voidaan sanoa, että tunnistusmerkintä toimii lemmikin henkivakuutuksena. Nykyään eläinlääkärit suosittelevat sirumerkintää tatuoinnin sijaan, sillä se on luotettava ja sen asennus tapahtuu nopeasti ja kivuttomasti. Eläimen tunnistetiedot merkitään siruun numerokoodein, ja tiedot löytyvät mikrosirunumeron perusteella. Tunnistusmerkintä on pakollinen lemmikeille, jotka matkustavat ulkomaille tai käyvät näyttelyissä ja kilpailuissa. Mikrosirun lukemiseen tarvitaan tietynlainen laite, joka löytyy viranomaisilta, eläinlääkäreiltä, tunnistusmerkitsijöiltä ja löytöeläintaloista.

Tatuointi on toinen tapa merkitä lemmikki. Sitä käytetään mikrosirun ohella huomattavasti vähemmän, sillä sen asentaminen on paljon kivuliaampaa. Numerosarjat muuttuvat ajan myötä sekaviksi, ja sitä myöten jopa käyttökelvottomiksi. Tatuointi voi myös ajan kuluessa häipyä kokonaan, ja niitä voidaan myös helposti väärentää. Tunnistumerkinnän eläimelle voi asettaa joko eläinlääkäri tai Kennelliiton valtuuttama tunnistusmerkitsijä.

Rekisteröimättömät ja sekarotuiset koirat voidaan ilmoittaa tunnistusmerkintärekisteriin, jota ylläpitää Suomen Kennelliitto. Suomen Kissaliitto ry:n ylläpitämään kissojen vapaaehtoiseen mikrosirurekisteriin voidaan merkitä ja ilmoittaa kaikki rekisteröidyt ja rekisteröimättömät kissat. Tunnistusmerkintöjen hinnat vaihtelevat 40€ - 60€ eläinlääkäristä riippuen. Kissalle tunnistusmerkinnän laittaminen on hieman halvempaa kuin koiralle. 3. heinäkuuta 2011 alkaen tunnistusmerkinnäksi hyväksytään ainoastaan mikrosiru. Tatuointimerkintää ei hyväksytä lainkaan Irlannissa, Maltalla, Ruotsissa ja Yhdistyneissä Kansakunnissa. Näissä valtioissa tunnistusmerkinnäksi käy ainoastaan mikrosiru.

7 VIRANOMAISTEN YHTEYSTIETOJA

7.1 EU-maiden viranomaisten yhteystietoja

Yhteystiedot Ruotsin viranomaisiin:

Internet: <http://jordbruk.regeringen.se/index.htm> ja www.sva.se

Postiosoite: Statens Jordbruksverk, Smittskyddsenheten, 551 82 Jönköping

Puh. +46-36-15 55 33 tai +46-36-15 50 00 (keskus)

Faksi +46-36-15 08 18

Sähköposti: jordbruksverket@sjv.se

Yhteystiedot Iso-Britannian viranomaisiin:

Internet: <http://www.defra.gov.uk/animalh/quarantine/index.htm>

Puh: +44 870 241 1710

Faksi: +44 20 7904 6206

Sähköposti: pets.helpline@defra.gsi.gov.uk

Yhteystiedot Irlannin viranomaisiin:

Internet: <http://www.agriculture.gov.ie/pets> ja www.irlgov.ie/daff

Puh: +353 1 607 2827

Sähköposti: pets@agriculture.gov.ie

Belgia: <http://belgium.fgov.be>

Espanja: www.mapya.es

Italia: www.politicheagricole.it

Saksa: www.zoll-d.de

Tanska: www.fvm.dk

Viro: www.agri.ee

7.2 Suomen viranomaisten yhteystietoja

Elintarviketurvallisuusvirasto Evira

Internet: www.evira.fi

Päätoimipaikka: Helsinki, Viikki

Postiosoite: Mustialankatu 3, 00790 Helsinki

Puh: 020 772 003 (vaihde)

Tulli

Internet: www.tulli.fi

Tullihallitus

Postiosoite: PL 512, 00101 Helsinki

Osoite: Erottajankatu 2, 00120 Helsinki

Puh: (09) 6141 (vaihde)

Faksi: 020 492 2852

Maa- ja metsätalousministeriö

Internet: www.mmm.fi

Postiosoite: Maa- ja metsätalousministeriö, PL 30, 00023 VALTIONEUVOSTO

Puhelin: (09) 16001 (vaihde)

Faksi: (09) 160 54202

8 HYÖDYLLISIÄ TIETOLÄHTEITÄ

8.1 Linja-auto- ja junaliikenne

Yritystele: Suomen linja-auto yhtiöt

http://www.yritystele.fi/keyword/header_code/76380/header_name/Linja-autoliikennettä

Matkahuolto: www.matkahuolto.fi

VR: www.vr.fi

8.2 Laivaliikenne

TallinkSilja www.tallinksilja.fi

Viking Line www.vikingline.fi

Eckerö Line www.eckeroline.fi

Finnlines www.finnlines.fi

8.3 Lentoliikenne

Ilmailulaitos Finavia www.finavia.fi

IATA Finland <http://www.iata.org/worldwide/europe/finland/index>

Air Finland www.airfinland.fi

Blue1 www.blue1.fi

British Airways www.britishairways.com

Finnair www.finnair.fi

Finncomm Airlines www.finncomairlines.com

SAS www.sas.fi

8.4 Lainsäädäntö

Finlex: Laki eläinten kuljetuksesta 29.12.2006/1429

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20061429?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=el%C3%A4in>

Finlex: Asetus eläinten kuljetuksesta 28.6.1996/491

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19960491>

Finlex: Eläinsuojelulaki 4.4.1996/247

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19960247?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=el%C3%A4in>

Finlex: Eläinsuojeluasetus 7.6.1996/396

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19960396?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=el%C3%A4in>

8.5 Järjestöt, liitot ja asiantuntijat

Yritysopas: Eläinlääkärit Suomessa www.yritysopas.com/h/el%E4inl%E4%E4k%E4rit/

Suomen Kennelliitto www.kennelliitto.fi

Suomen Kissaliitto www.kissaliitto.fi

Suomen Eläinsuojeluyhdistys www.sey.fi

WebInfo: Eläinsuojeluyhdistykset paikkakunnittain

http://haku2.webinfo.fi/index.icf?inflects=1&search_string=El%E4insuojeluyhdistykset

8.6 Lemmikkitarvikeliikkeitä

Yritysopas: Eläinkaupat Suomessa paikkakunnittain

<http://www.yritysopas.com/h/el%E4inkaupat/>

Yritystele: Eläinkauppoja Suomessa

http://www.yritystele.fi/query?what=yf&search_word=el%E4inkaupat&area=&Hae=Hae

Lemmikki- ja hevostarvikeliike Har-Min Farmi Oy:

Internet-myynti: <http://www.harminfarmi.com/shop/index.php>

TMI Apet:

Internet-myynti: <http://www.petpark.fi/>

Vaasan Eläinkeskus:

Internet <http://www.vaasanelainkeskus.fi>

Lentokuljetukseen hyväksytyjä kuljetuslaatikkoja:

Finnairin rahtiosasto, Helsinki

puh. (09) 818 5440

9 MUISTILISTA

Tässä luvussa on tiivistelmä oppaasta muistilistan muodossa. Muistilista on hyödyllinen apu matkaa valmisteltaessa, koska muistettavia asioita on paljon. Lyhyesti sanottuna kaikki lähtee lemmikin hyvinvoinnin ja turvallisuuden huomioimisesta matkan aikana. Kun perusasiat ovat kunnossa, matkan teko on helppoa. Huolelliset etukäteisvalmistelut takaavat onnistuneen matkan.

9.1 Automatkalle

- Totuta lemmikki autoon jo pienestä pitäen
- Hanki lemmikille jokin tunniste, esimerkiksi nimilappu kaulapantaan
 - ulkomaanmatkoilla lemmikin on oltava tunnustusmerkitty joko tatuoinnilla tai mikrosirulla
- Hanki matkaa varten kuljetuslaatikko ja totuta lemmikki siihen hyvissä ajoin
 - muista, että kuljetuslaatikko tulee kiinnittää autossa joko turvavöihin tai kiinnityshihnoihin
- Hanki suuri kokoiselle lemmikille turvavaljaat, joihin se kytketään ajomatkan ajaksi
- Tarvittaessa tarkistuta eläimen matkustuskunto eläinlääkärillä, varsinkin pidempää matkaa varten
- Varaa taukotarvikkeet
 - talutushihna jaloittelua varten
 - vettä ja juomakuppi
 - kissalle hiekkalaatikko
 - pidemmille matkoille myös ruokaa ja ruokakuppi
- Tarkista, että autossa on asianmukainen ensiapulaukku hätätapausten varalle
- Varaa ajomatkaa varten tarpeeksi aikaa, rauhallinen ajotyylly edistää lemmikin rauhallisuutta matkan aikana

9.2 Linja-automatkalle

- Lemmikin kanssa voi matkustaa linja-autossa, mikäli siinä on tilaa
- Lemmikin mukana on oltava saattaja, sillä se ei voi matkustaa linja-autossa yksin
- Hanki lemmikille jokin tunniste, esimerkiksi nimilappu kaulapantaan
 - ulkomaanmatkoilla lemmikin on oltava tunnustusmerkitty joko tatuoinnilla tai mikrosirulla
- Lemmikki ei saa olla linja-autossa irrallaan
 - Hanki matkaa varten kuljetuslaatikko ja totuta lemmikki siihen hyvissä ajoin
 - Suuri kokoisten lemmikkien tulee olla talutushihnaan kytkettyinä koko matkan ajan
 - Lemmikin paikka linja-autossa on lattialla tai käytävällä, ei istuimella
- Jos bussissa on allerginen matkustaja, hän valitsee istumapaikkansa ensin
 - mikäli muut matkustajat niin vaativat, kuljettajalla on oikeus estää lemmikin pääsy linja-autoon, poikkeuksena opaskoirat
- Matkan pituudesta riippuen varaa lemmikille mukaan vettä ja juomakuppi
- Lemmikkimaksu linja-autossa on yrityskohtainen, eri bussiyhtiöt voivat veloittaa matkasta eri hinnan
 - Hinnan ja muut lisätiedot voi selvittää suoraan asianomaiselta bussiyhtiöltä

9.3 Junamatkalle

- Osta lemmikille junalippu oman lippusi yhteydessä
- Lemmikkipaikkoja on jokaisessa junassa
 - Lemmikkivaunun tunnistaa vaunun kyljessä olevasta koiratunnuksesta
- Pääsääntönä on, että lemmikin tulee olla sisäsiisti ja rokotettu
- Varaa mukaan vettä ja juomakuppi
- Lemmikkilipun hinta on 5 € / lemmikki
 - Kahdesta samassa kuljetuslaatikossa matkustavasta lemmikistä peritään vain yksi maksu

- Lemmikin paikka on ensisijaisesti lattialla
 - Huopa on hyvä lisävaruste, jotta lemmikillä on mukavampi olla lattialla
 - Lemmikin voi ottaa istuimelle, jos omistaja suojaa istuimen ja maksaa kiinteän lemmikkimaksun lisäksi puolilipun hinnan
- Omistaja on vastuussa lemmikistä ja siitä ettei se turmele junan sisustusta tai häiritse muita matkustajia
 - Tarvittaessa laita lemmikille kuonokoppa

9.4 Laivamatkalle

- Hanki tarvittavat asiakirjat (lemmikkieläinpassi)
 - Tarvittavat asiakirjat voi selvittää eläinlääkäriltä tai suoraan laivayhtiöltä
 - Eläin käännytetään takaisin, mikäli paperit eivät ole kunnossa
- Lemmikkiä ei voi viedä risteilylle
 - Kuljetus on mahdollista ainoastaan reittimatkoilla
 - Poikkeuksena ovat opaskoirat, joita saa viedä risteilylle, kunhan tarvittavat asiakirjat ovat kunnossa
- Muista mainita matkalle lähtevästä lemmikistä heti oman matkavarauksesi yhteydessä
 - Lemmikistä tehdään reittimatkaa varten erillinen kuljetussopimus
 - Kullekin reittivuorolle otetaan rajoitettu määrä lemmikkejä
- Laivoissa on lemmikkejä varten joko hyttejä tai häkkeitä
 - Reitistä riippuen lemmikki voi olla myös autossa autokannella
- Lemmikin tulee aina olla talutushihnassa
 - Lemmikkiä ei saa jättää yleisiin tiloihin ilman vartiointia
 - Hytissä lemmikki voi oleskella vapaasti, mutta sitä ei saa päästää sänkyyn
- Lemmikille on mahdollista pyytää nostokahvalla varustetut pelastusliivit
- Jokaisella reitillä on laivakohtaiset käytäntönsä
 - Ohjeet kannattaa kysyä laivayhtiöltä varauksen yhteydessä tai lähtöselvityksestä

9.5 Lentomatikalle

- Varmista tarvittaessa eläimen lentokunto eläinlääkärillä
 - Keskustele mahdollisista lääkkeistä eläinlääkärin kanssa
 - Älä vie lennolle sydänsairasta, vanhaa tai tiineenä olevaa eläintä
- Selvitä lemmikin pääsy lennolle suoraan lentoyhtiöltä
 - Kaikki lentoyhtiöt eivät ota koneisiin lemmikkejä lainkaan
- Lentoa varten lemmikille on hankittava määräysten mukainen kuljetuslaatikko
 - Selvitä määräykset suoraan lentoyhtiöltä, jotta hankit oikean kokoisen laatikon
- Lemmikin lentovaraus on tehtävä oman varauksen yhteydessä
 - Lentokoneissa on rajattu lemmikkikiintiö
 - Valmistaudu ilmoittamaan eläimen ja kuljetuslaatikon yhteispaino
- Lemmikki matkustaa lentokoneessa käsimatkatavarana, ruumassa tai rahtina
 - Käsimatkatavarana lemmikki matkustaa omistajan kanssa matkustamossa
 - Ruumassa lemmikki matkustaa erillisessä tilassa
 - Rahtina lemmikki matkustaa silloin, kun omistaja ei ole olleenaan samalla lennolla
- Selvitä määräykset ja käytännön ohjeet
 - Eläinlääkäriltä
 - Lentoyhtiöltä
 - Lentokentältä
 - Matkakohdemaasta
- Hanki tarvittavat asiakirjat
 - Tarvittavat todistukset ja asiakirjat
 - Lemmikkieläinpassi
- Noudata saamiasi ohjeita!
 - Olet vastuussa sekä itsestäsi että lemmikistäsi
 - Turvallisuusohjeiden laiminlyönti voi aiheuttaa turvallisuusriskin kaikille matkustajille
 - Jos annettuja määräyksiä ei noudateta, viranomaiset voivat evätä lemmikin pääsyn lennolle

LÄHTEET

- Axelson, P. (toimittanut). 1998. Matkaileva lemmikki. Espoo: ILP-Tekniikka.
- Bennet Woolf, N. 2007. Verkkodokumentti. Microchips. Dog owners guide. Luettu 16.11.2007. <http://www.canismajor.com/dog/microchp.html>
- Diabetesvastaanotto / Ruiskukuva. 2007. Verkkokuva. Piippolan kunnan sivusto. Luettu 21.10.2007. <http://www.piippola.fi/sivu/fi/kuntapalvelut/terveyspalvelut/Terveysasema/diabeteshoitaja/>
- Eläinkuljetus. 2007a. Verkkodokumentti. Finnairin sivusto. Luettu 20.10.2007. http://www.finnair.fi/finnaircom/wps/portal/cargo/kcxml/04_Sj9SPykssy0xPLMnMz0vM0Y_QjzKL94g39zMESYGYpoYhpFoYibBjmhjv-HOHgghX4_83FT9oLTMeDdPfw_9AP2C3NDQIHJHRQBCyHFz/#target_10534
- Eläinten kuljetus ja karanteenit.. 2006. Verkkodokumentti. Ilmailulaitos Finavian sivusto. Luettu 20.9.2007. <http://www.finavia.fi/elintenkuljetusjakaranteenit>
- Eläinten tuonti. 15.9.2006a. Verkkodokumentti. Tullin sivusto. Luettu 23.9.2007. http://www.tulli.fi/fi/03_Yksityishenkilot/06_Elaimet/index.jsp
- Eläinten tuonti, vienti ja sisämarkkinakauppa. 2006a. Verkkodokumentti. Elintarviketurvallisuusvirasto Eviran sivusto. Luettu 27.8.2007. http://www.evira.fi/portal/fi/elaimet_ja_terveys/tuonti_ja_vienti/
- Erikoistavaroiden kuljettaminen / Eläinkuljetukset. 2007. Verkkodokumentti. Suomen matkatoimisto SMT:n sivusto. Luettu 21.9.2007. http://www.smt.fi/index/matkailijanpalvelut/matkatietokortit/P_7/erikoistavaroidenkuljettaminen.html
- Euroopan Unioni. 27.10.2007. Verkkodokumentti. Wikipedian sivusto. Luettu 30.10.2007. http://fi.wikipedia.org/wiki/Euroopan_unioni
- Hallaperä, M. Jaskari, M. Kinnunen, R. 2007. Lemmikkieläimet. TallinkSilja. Sähköpostihaastattelut 14.10.2007. – 19.10.2007.
- Hamoen, R. Junakuva. 2007. Verkkokuva. Luettu 24.10.2007. http://home.hetnet.nl/~f2hrajhamoen482/i_planV68-klein.JPG
- Hinnasto / Perustoimenpiteet. 2007a. Verkkodokumentti. Vallilan eläinlääkäriaseman sivusto. Luettu 19.9.2007. <http://vallilanelainlaakariasema.fi/hinnasto/>

Hovi S. 9.7.2007a Verkkodokumentti.. Lemmikit lähtee reissuun. SOK, Yhteishyvän sivusto. Luettu 21.9.2007.

http://www.yhteishyva.fi/yhteishyva/perhe_koti/lemmikit/lemmikit_lahtee_reissuun/fi_FI/lemmikit_lahtee_reissuun/

Hovi S. 9.7.2007b. Verkkodokumentti. Lemmikki mukana eri kulkuneuvoissa. SOK, Yhteishyvän sivusto. Luettu 23.9.2007.

http://www.yhteishyva.fi/yhteishyva/perhe_koti/lemmikit/lemmikit_lahtee_reissuun/fi_FI/lemmikki_mukana_eri_kulkuneuvoissa/

Hovi S. 9.7.2007c. Verkkodokumentti. Suunniteltu matka sujuu. SOK, Yhteishyvän sivusto. Luettu 21.9.2007.

http://www.yhteishyva.fi/yhteishyva/perhe_koti/lemmikit/lemmikit_lahtee_reissuun/fi_FI/suunniteltu_matka_sujuu/

Hyvä tietää / Lemmikkieläimet. 2007. Verkkodokumentti. Viking Linen sivusto.

Luettu 18.8.2007. <http://www.vikingline.fi/hyvatietaa/lemmikkielaimet.asp>

Hämäläinen K. 29.3.2006. Verkkodokumentti. Koira ei pääse äkkilähdölle. Helsingin Sanomat. Luettu 21.8.2007.

<http://www.hs.fi/omaelama/artikkeli/HS20060329SI1AU02bou>

Häntä pystyyn. 9.11.2007. Osa 14. Mitä pitää ottaa huomioon, kun koiran kanssa matkustetaan ulkomaille. Eläinlääkäri Anne Markkola. Nelonen. Viitattu 10.11.2007.

Image: EU 2007. 4.1.2007. Verkkokuva. Wikipedian sivusto. Luettu 30.10.2007.

http://commons.wikimedia.org/wiki/Image:EU-2007,_fi.png

Kaupallisen ja muutoin kuin matkustajan mukana tapahtuvan tuonnin rajoitukset.

10.7.2006b. Verkkodokumentti. Tullin sivusto. Luettu 23.9.2007.

http://www.tulli.fi/fi/03_Yksityishenkilot/06_Elaimet/02_Tuonnin_rajoitukset/index.jsp

Kekki J. 15.3.2007. Verkkodokumentti. Hinnasto. Eläinlääkäri Jaana Kekki.

Luettu 19.9.2007. <http://www.jaanakekki.fi/?pinc=4&pic=4>

Kissojen ja koirien tuonti Virosta Suomeen. 2007. Verkkodokumentti. Pelastetaan Koirat ry:n sivusto. Luettu 18.9.2007.

http://www.pelastetaankoirat.com/faktat_maahantuonti.htm

Koiran- ja kissanpentujen tuonti Suomeen. 2006b. Verkkodokumentti.

Elintarviketurvallisuusvirasto Eviran sivusto. Luettu 17.9.2007.

http://www.evira.fi/portal/fi/elaimet_ja_terveys/tuonti_ja_vienti/koirat_kissat_ja_fretit/koiran- ja_kissanpentujen_tuonti/

Koiran ja kissan vienti Iso-Britanniaan ja Irlantiin. 2006c. Verkkodokumentti.

Elintarviketurvallisuusvirasto Eviran sivusto. Luettu 10.9.2007.

http://www.evira.fi/portal/fi/elaimet_ja_terveys/tuonti_ja_vienti/koirat_kissat_ja_fretit/vienti_iso-britanniaan_ja_irlantiin/

- Koiran kanssa matkustaminen. 2006. Verkkodokumentti. Pedigreen sivusto. Luettu 17.8.2007. http://www.pedigree.fi/luettavaa/koiran_kanssa_matkustaminen.html
- Koirat, kissat, fretit ja hillarit. 10.7.2006c. Verkkodokumentti. Tullin sivusto. Luettu 27.9.2009. http://www.tulli.fi/fi/03_Yksityishenkilot/06_Elaimet/03_Koirat_ja_kissat/index.jsp
- Koirien, kissojen ja frettien tuonti EU-maista ja Norjasta Suomeen. 2006d. Verkkodokumentti. Elintarviketurvallisuusvirasto Eviran sivusto. Luettu 17.9.2007. http://www.evira.fi/portal/fi/elaimet_ja_terveys/tuonti_ja_vienti/koirat_kissat_ja_fretit/tuonti_muista_eu-maista_ja_norjasta/
- Koirien, kissojen ja frettien vienti muihin EU-maihin. 2006e. Verkkodokumentti. Elintarviketurvallisuusvirasto Eviran sivusto. Luettu 22.9.2007. http://www.evira.fi/portal/fi/elaimet_ja_terveys/tuonti_ja_vienti/koirat_kissat_ja_fretit/vienti_muihin_eu-maihin/
- Koirien, kissojen frettien vienti muista EU-maista Ruotsiin. 2006f. Verkkodokumentti. Elintarviketurvallisuusvirasto Eviran sivusto. Luettu 22.9.2007. http://www.evira.fi/portal/fi/elaimet_ja_terveys/tuonti_ja_vienti/koirat_kissat_ja_fretit/vienti_ruotsiin/
- Kuljetuslaatikot ja nylonhäkit / Kuljetuslaatikkokuva. 2007. Vekko kuva. Prima Pet Premium Oy:n sivusto. Luettu 24.10.2007. http://www.hauhau.com/netstore/product_catalog.php?c=394
- Kysymyksiä ja vastauksia matkustamisesta. 2007. Verkkodokumentti. Matkahuollon sivusto. Luettu 24.8.2007. http://www.matkahuolto.fi/fi/matkapalvelut/usein_kysyttya/matkustaminen/
- Lemmikkieläimet. 2007. Verkkodokumentti. TallinkSiljan sivusto. Luettu 14.9.2007. <http://www.tallinksilja.com/fi/mainMenu/usefulInformation/pets.htm>
- Lemmikkieläinpassi helpottaa eläinten kanssa matkustamista 2006g. Verkkodokumentti. Elintarviketurvallisuusvirasto Eviran sivusto. Luettu 12.9.2007. http://www.evira.fi/portal/fi/elaimet_ja_terveys/tuonti_ja_vienti/koirat_kissat_ja_fretit/lemmikkiel_inpassi/
- Lemmikkien muistilista / Lemmikkieläinten tuonti ja vienti. 2007. Verkkodokumentti Ouluvetin sivusto. Luettu 28.8.2007. <http://www.ouluvet.fi/muistilista.html>
- Lemmikkieläimen tuonti ja vienti. 3.7.2004. Verkkodokumentti. Koira-Kissaklinikka Oy:n sivusto. Luettu 15.9.2007. <http://www.koirakissaklinikka.fi/Default.aspx?id=365720>
- Lemmikit / Näin matkustat junassa lemmikin kanssa. 2007. Verkkodokumentti. VR:n sivusto. Luettu 11.9.2007. <http://www.vr.fi/heo/palvelut/palvelut.htm>

- Lemmikkiä ei pidä jättää kuumaan autoon. 11.6.2002. Verkkotiedote. Helsingin eläinsuojeluyhdistys HESY ry. Pelastetaan koirat ry:n sivusto. Luettu 28.9.2007.
<http://www.pelastetaankoirat.com/eiKuumaanAutoon.html>
- Lufthansa: Lentokonekuva. 2007. Verkkokuva. Billigfliegerin sivusto. Luettu 24.10.2007.
<http://www.billigflieger.de/cnt/airlines/lufthansa.php>
- Lummelampi K. 1/2005. Verkkodokumentti. Koira lentomatrustajana. Suomen kääpiökoirayhdistyksen sivusto. Luettu 12.7.2007.
http://www.toydogs.net/skky/airlines_pet.htm
- Matkustusinfo / Lemmikkieläimet. 2007b. Verkkodokumentti. Finnairin sivusto. Luettu 24.9.2007.
http://www.finnair.fi/finnaircom/wps/portal/finnair/kcxml/04_Sj9SPykssy0xPLMnMz0vM0Y_QjzKL944PNgPJgFjOnvqRyCIu8c7ecBFfj_zcVP2gtMx4N099b_0A_YLc0IhyR0dFAIVwi3II/delta/base64xml/L3dJdyEvd0ZNQUFzQUMvNEIVRS82X0tfM1Yw?lang=fi
- Mattila L. 5/2003. Verkkodokumentti. Koira kulkee sujuvasti mukana. Koirapostin sivusto. Luettu 26.9.2007. <http://www.delivet.net/koiramatkustaa.php>
- Matkailijan info. 2007. Verkkodokumentti. Nice Factory Ltd -sivusto. Luettu 10.7.2007.
<http://www.nicehouse.fi/matkailu/info/info.htm>
- Mikrosirunumerot. 2007. Verkkodokumentti. Suomen kissaliiton sivusto. Luettu 28.10.2007.
<http://www.kissaliitto.fi/mikrosirut.php>
- Mustille matkaan lemmikkieläinpassi. 12.4.2007. Verkkodokumentti. Euroopan komission sivusto. Luettu 20.9.2007.
http://ec.europa.eu/finland/news/press/101/10822_fi.htm
- Ojala, A. Jaakonsaari, T. 1999. Koiralakikirja. Helsinki: Oy Edita.
- Oksanen L. 2007. Hinnasto. Verkkodokumentti. Eläinlääkäri Leena Oksasen sivusto. Luettu 19.9.2007. <http://www.elainlaakari-lo.fi/hinnasto.php>
- Palkka ja verotus: Autokuva. 1/2004. Verkkokuva. Vilman sivusto. Luettu 24.10.2007.
<http://virtuoosi.pkky.fi/vilma/yleista/kielitaso2.htm>
- Pets. 2007. Verkkodokumentti. Dutch Customs Administration. Luettu 9.11.2007.
<http://www.douane.nl/particulier/reizigersbagage/en/reizigersbagage-10.html>
- Pets: Taking your dog or cat out of the UK to other listed countries. 27.3.2007. Verkkodokumentti. Department for Environment, Food and Rural Affairs, Defra. Luettu 15.11.2007.
<http://www.defra.gov.uk/animalh/quarantine/pets/eucountries.htm>
- Pohjola-Stenroos S. 2007. Verkkodokumentti. Kissa matkustaa. Clinivetin sivusto. Luettu 27.9.2007.
http://www.clinivet.fi/artikkelit/kissa_artikkelit/artikkeli_20.html#alkuun

Ruotsalainen, K. 2/2001. Verkkodokumentti. Lemmikin kanssa matkustaminen. Kämpälävään Sanomien sivusto. Luettu 22.9.2007.

<http://www.munmaailma.net/jkky/artikkelit/matkustus.html>

Rokotusmääräykset. 2007. Verkkodokumentti. Sandymanin sivusto. Luettu 23.10.2007.

<http://www.sandyman.fi/doghouse/rokotukset.shtml>

Spadafori G. 2000. Kissat for Dummies. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Taskinen, M. 2007. Hintatiedustelu. Viking Line. Sähköpostihaastattelu. 22.10.2007.

Terveystenhoito / Tunnistusmerkintä. 2007. Verkkodokumentti. Eläinlääkäriasema

HauMaun sivusto. Luettu 11.9.2007. <http://www.haumu.fi/palvelut.htm>

Tilausajot: Linja-autokuva. 2007. Verkkokuva. Pekolan liikenteen sivusto. Luettu 24.10.2007.

<http://www.pekolanliikenne.fi/>

Travel: Laivakuva. 2007. Verkkokuva. Travelin sivusto. Luettu 24.10.2007.

<http://travel.solpar.ru/ferry/silja/images/silja.jpg>

Traveling with your pet / Travel By Air. 2007. Verkkodokumentti. American Veterinary Medical Association, AVMA. Luettu 1.11.2007.

<http://www.avma.org/careforanimals/animatedjourneys/livingwithpets/traveling.asp>

Tunnistusmerkintä. 2007b. Verkkodokumentti. Vallilan eläinlääkäriaseman sivusto. Luettu

17.9.2007. <http://vallilanelainlaakariasema.fi/hoidot/tunnistusmerkinta/>

Tuontivaatimusten avulla ehkäistään eläintautien leviämistä. 2006h. Verkkodokumentti.

Elintarviketurvallisuusvirasto Eviran sivusto. Luettu 21.8.2007.

http://www.evira.fi/portal/fi/elaimet_ja_terveys/tuonti_ja_vienti/koirat_kissat_ja_fretit/

Säännöksiä / Eläinten tunnistetiedot. 2007. Verkkodokumentti. Vilavallarensin sivusto.

Luettu 24.10.2007. <http://vilavallarens.50megs.com/tunnistus.htm>

Westerlund H. 2007. Palvelut / Tunnistusmerkintä. Verkkodokumentti.

Heimani's T:mi / Kennel. Luettu 21.9.2007. <http://www.heimanis.com/11>